

Competentieprofiel

Docent Nederlands als Tweede Taal (NT2)

&

Handleiding bij het portfolio

'Competent NT2-docent'

Samenstelling

Ellie Liemberg
AnneMieke Janssen-van Dieten
Wim Coumou

Herziening en redactie van de tweede druk: Anja Valk

In opdracht van de Beroepsvereniging van Docenten NT2

eerste druk: Amsterdam, september 2005
tweede, herziene druk: Amsterdam, juni 2010

www.bvnt2.org

Contactadres BV NT2
Carola van der Voort
bestuur@bvnt2.org

ISBN: 978-90-808971-7-5
NUR 842

Opmaak: Marjolein Overdevest
Druk: Klomp Grafische Communicatie, Amersfoort

Copyright: Artikelen of fragmenten van artikelen mogen worden overgenomen, mits bedoeld voor educatieve doeleinden en mits de bron duidelijk wordt vermeld. In alle andere gevallen is schriftelijke toestemming van het bestuur van de Beroepsvereniging van docenten NT2 noodzakelijk.

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Competentieprofiel Docent Nederlands als Tweede Taal (NT2)	9
Handleiding bij het portfolio 'Competent NT2-docent'	21
1. Inleiding	21
2. Stappenplan en tijdsinvestering	22
3. Praktische informatie bij het invullen van deel 1	23
4. Praktische informatie bij het invullen van deel 2	24
5. Eisen aan het portfolio en beoordeling	26
6. Leidraad per competentie	27
7. Verplichte bewijzen	46
Bijlagen bij het portfolio, Competent NT2-docent van de BV NT2	51

Voorwoord

De Beroepsvereniging voor docenten Nederlands als Tweede Taal (BV NT2) heeft zich tot taak gesteld te zorgen voor een beschrijving van competenties waarover een goede NT2-docent beschikt. Het doel daarvan is het competente NT2-docentschap te bevorderen en de competente NT2-docent te beschermen.

De NT2-docent voert zijn/haar onderwijs- en ondersteuningstaken uit in verschillende contexten in Nederland en Vlaanderen: in de inburgering, in het voortgezet onderwijs (bij voorbeeld in internationale schakelklassen), in het volwassenenonderwijs, in het beroepsonderwijs, in het hoger onderwijs en in vele vormen van particulier onderwijs. De BV NT2 is zich zeer bewust van die brede inzetbaarheid van de NT2-specialist en dat uitgangspunt heeft ook bij de ontwikkeling van het Competentieprofiel een grote rol gespeeld. Dat komt op verschillende manieren tot uitdrukking.

Enerzijds heeft de BV NT2 zich ten behoeve van het gesubsidieerde onderwijs in Nederland gebaseerd op de lerarencompetenties zoals die zijn geformuleerd door SBL (Stichting Beroepskwaliteit Leraren t.b.v. de Wet BIO) en is gebruik gemaakt van de Vlaamse werknota Competenties NT2-docent. Anderzijds is nauwe aansluiting gezocht bij de eisen die gesteld worden door doelstellingen van het Deltaplan Inburgering in Nederland.

Deze brede inzetbaarheid vindt men terug bij verschillende kerncompetenties:

- die met de vakinhoudelijke, pedagogische en organisatorische competenties sterk verbonden zijn
- die te maken hebben met de uiteenlopende doelsituaties en loopbaanbegeleiding van de leerlingen/ cursisten en studenten of inburgeraars
- die betrekking hebben op de vele taalgebruikssituaties buiten de klas (op de werkvloer, in een opleiding) en buiten de school (in de wijk, in een beroepsopleiding, in openbare instellingen)
- die aangeven dat de NT2-docent met veel anderen zal moeten samenwerken (in de re-integratie, op de werkvloer, in het buurthuis, e.d.) en ook met externe partners goed en vruchtbaar aan een gemeenschappelijk programma moet kunnen werken
- die te maken hebben met het realiseren van resultaten, die in contracten met opdrachtgevers zijn vastgelegd
- en die vragen dat de NT2-docent bereid is om additionele taken in zo'n breed verband op zich te nemen.

Het profiel moet gezien worden als een multifunctioneel instrument dat kan dienen als hulpmiddel bij zelfreflectie voor de individuele docent, als richtsnoer bij deskundigheids-bevordering, nascholing en initiële opleidingen. Als hulpmiddel bij kwaliteitszorg, loopbaanbeleid, personeelsselectie en scholingsbeleid van onderwijsinstellingen en zou als uitgangspunt kunnen dienen bij accreditering door overheid of BVE-raad. Kortom het is zowel voor intern als extern gebruik bedoeld. Met nadruk moet gesteld worden, dat het geen bevoegdheidsoordeel maar een deskundigheidsoordeel betreft.

De BV NT2 stimuleert NT2-docenten om aan de slag te gaan met het profiel en het portfolio, individueel of in teamverband en om certificering aan te vragen door regelmatig bijeenkomsten hierover te organiseren. Voor de beoordeling van deze portfolio's heeft de BV NT2 een overeenkomst afgesloten met een aantal NT2-opleidingsinstituten in Nederland en Vlaanderen. Bij deze opleidingen kunnen NT2-docenten hun portfolio ter beoordeling aanbieden en zich aanmelden voor een assessmentprocedure. Meer informatie over de wijze waarop men een assessmentgesprek kan aanvragen, is te vinden op de website van de Beroepsvereniging www.bvnt2.org onder de knop Competentieprofiel en Certificering. Tevens wordt op de website een lijst bijgehouden van de gecertificeerde docenten.

De tekst van de eerste versie van het competentieprofiel is tot stand gekomen na uitvoerig overleg met het bestuur en leden van werkgroepen. Deze versie heeft de instemming van het bestuur en is op 10 december 2004 vastgesteld door de algemene ledenvergadering. De tekst van de tweede herziene versie is vastgesteld op de algemene ledenvergadering van februari 2010. De herziening bestaat uit een aanpassing van het competentieprofiel en een herziening van de handleiding bij het samenstellen van het portfolio. Hiertoe is besloten naar aanleiding van ontwikkelingen in het land; bovendien is het profiel van inburgeringsdocent eraan toegevoegd, waardoor nauw aangesloten wordt bij het Deltaplan Inburgering van het Ministerie van VROM.

Leeswijzer

Deze brochure bestaat uit twee delen. In het eerste deel vindt u de officiële tekst van het competentieprofiel. Het tweede gedeelte bevat een uitgebreide handleiding bij het invullen van het portfolio. Hierin staan ondermeer een stappenplan, een uitleg van de bewijzen en voor elke competentie is een checklist uitgewerkt. Aan het einde vindt u een uitleg van de verplichte bewijzen met alle formulieren die daarvoor nodig zijn. Op de website vindt u de digitale versie van het portfolio.

Het bestuur van de BV NT2
Namens deze,

Annemieke Zevenhuijzen
voorzitter

juni 2010

Competentieprofiel

Docent Nederlands als Tweede Taal (NT2)

Competentieprofiel Docent Nederlands als Tweede Taal (NT2)

Dit competentieprofiel is opgesteld door AnneMieke Janssen-van Dieten in opdracht van de Beroepsvereniging van NT2-Docenten in Nederland en Vlaanderen.

De docent NT2 is in staat en bereid een krachtige leeromgeving te creëren voor niet-Nederlandstalige volwassenen en adolescenten. Daartoe beschikt hij/zij over de volgende vakspecifieke en algemene kerncompetenties:

A Vakinhoudelijke competenties

A.1 Taalgebruiker

A.1.1 De NT2-docent laat zien een competente gebruiker van het Nederlands te zijn.

A.1.2 De docent is in staat zijn/haar taalgebruik aan te passen aan de behoeften van leerders op verschillend niveau.

A.2 Taalbeschouwer

De NT2-docent laat zien dat hij/zij op de hoogte is van regels van taalgebruik en taalstructuur en deze op adequate wijze weet te hanteren.

Om te kunnen voldoen aan deze eis demonstreert hij/zij:

- kennis van taalhandelingen en pragmatische aspecten
- op de hoogte te zijn van de structuurkenmerken van het Nederlands zoals beschreven in (recente) grammatica's van het Nederlands voor gebruik in het onderwijs aan niet-Nederlandstaligen
- op basis van criteria als nut, frequentie en haalbaarheid keuzes hieruit te kunnen maken voor leerders met verschillende achtergrond en op verschillend niveau
- mondelinge en schriftelijke producten van leerders te kunnen analyseren en op basis daarvan in staat te zijn adequaat feedback te geven en prioriteiten te stellen
- Nederlandstalige authentieke doelteksten waarmee leerders in aanraking (zullen) komen te kunnen analyseren en onderscheid te kunnen maken tussen voor de doelgroep relevante en minder relevante aspecten
- zijn/haar handelen in deze zaken te kunnen verantwoorden.

A.3 Vaststeller van de beginsituatie

De docent NT2 stelt zich op de hoogte van de beginsituatie van de individuele leerders in zijn/haar groep en is in staat zijn/haar onderwijsplanning hierop af te stemmen.

Om te kunnen voldoen aan deze eis is de docent in staat een doelgroepanalyse en educatief ontwerp te maken, daartoe zorgt de NT2-docent gegevens te achterhalen o.a. betreffende;

- etnische en culturele achtergrond
- thuissituatie
- vooropleiding
- perspectieven, ambities, behoeften en doelsituatie
- (taal)leergedrag
- taalvaardigheid Nederlands
- ervaring met leren van andere talen

en laat zien dat hij de consequenties voor zijn didactisch handelen beseft door adequate besluiten te nemen inzake:

- groeperingsvormen
- geschiktheid van lesmateriaal en mogelijke aanpassingen
- interne differentiatie
- eventuele verwijzing van cursisten naar andere groepen/instellingen.

A.4 Begeleider van het leerproces

De NT2-docent heeft voldoende kennis en vaardigheid op het gebied van vakinhoud en didactiek om een krachtige leeromgeving tot stand te brengen.

Om te kunnen voldoen aan deze eis moet de docent beschikken over kennis betreffende:

- opvattingen over leren en de wijze waarop deze principes gerealiseerd worden in leergangen of ander lesmateriaal
- opvattingen over taal en de wijze waarop deze tot uiting komen in lesmateriaal
- gangbare opvattingen over het verloop van taalverwervingsprocessen
- mogelijke trajecten in en buiten de eigen instelling
- bestaande materialen en technieken en criteria om deze te beoordelen
- beschikbare ICT-materialen en vormen van blended learning en criteria om deze te beoordelen
- diverse werkvormen voor afzonderlijke en geïntegreerde vaardigheden, inclusief buitenschoolse opdrachten en taalstages
- werkvormen gericht op het stimuleren van zelfwerkzaamheid
- differentiatiemogelijkheden
- bestaande niveaubeschrijvingen en doelen voor geïntegreerde en onderscheiden vaardigheden
- specifieke problemen die zich kunnen voordoen bij de verwerving van afzonderlijke vaardigheden en de wijze waarop deze aangepakt kunnen worden
- feedbackstrategieën
- factoren die het onderwijsleerproces kunnen belemmeren of bevorderen

Op basis van deze kennis en die over zijn cursisten kan de NT2-docent:

- functionele korte en lange termijndoelen formuleren, deze nastreven in zijn didactisch handelen en inzichtelijk maken voor de leerders en daarbij rekening houden met noodzakelijke deelvaardigheden
- bij deze doelen lesmateriaal selecteren en in geval dit materiaal een leergang is, indien noodzakelijk aanvullend materiaal selecteren en ordenen
- op adequate wijze werkvormen en groeperingsvormen selecteren en toepassen
- op verantwoorde wijze gebruik maken van audiovisuele en interactieve media
- een onderwijsleersituatie creëren waarin sprake is van een gevarieerd mondeling en schriftelijk taalaanbod gericht op volwaardige communicatie en met oog voor betekenisonderhandeling
- een klimaat creëren waarin taalproductie en interactie gestimuleerd worden
- de uitbreiding van taalvaardigheid buiten de onderwijscontext stimuleren
- adequate en constructieve feedback geven
- rekening houden met de capaciteiten van individuen door op adequate wijze gebruik te maken van differentiatietechnieken
- zijn instructieactiviteiten en instructietijd effectief managen

A.5 Evaluator

De NT2-docent erkent het belang van evaluatie in het onderwijsleerproces, is in staat op verantwoorde wijze gegevens te verzamelen over het leergedrag en de talige ontwikkeling van leerders, deze op juiste wijze te interpreteren en op basis daarvan besluiten te nemen aangaande planning op de korte en/of lange termijn.

Om te kunnen voldoen aan deze eis is de docent op de hoogte van:

- de functie van verschillende vormen van evaluatie zoals vorderingen meten, niveau vaststellen, diagnostiseren of examens, en de consequenties daarvan voor de aard van het evaluatie-instrument
- gestandaardiseerd, curriculumonafhankelijk toetsmateriaal en de voordelen en beperkingen daarvan
- curriculumafhankelijke evaluatie en de wijze waarop deze ontworpen kan worden
- andere assessmentprocedures zoals het bijhouden van een taalportfolio en de wijze waarop gesimuleerde of directe taken ontworpen kunnen worden
- de wijze waarop scores op bestaande toetsen geïnterpreteerd dienen te worden
- adequate en eenduidig interpreteerbare beoordelingscriteria
- de rol van zelfbeoordeling in het onderwijsleerproces en de wijze waarop men daarmee omgaat

Hij/ zij laat dit zien door:

- het gebruik van gevarieerde en voor het doel geschikte toetsen en assessmentprocedures
- de leerders systematisch te volgen en de bevindingen vast te leggen bijvoorbeeld in een cursistendossier
- de verkregen gegevens te vertalen in onderwijsinrichting en/of didactisch/remediërend handelen
- de individuele leerders te voorzien van informatieve feedback
- adequaat te communiceren met derden over de voortgang van de cursist
- het reflecteren van cursisten op hun leergedrag en taalvaardigheidsontwikkeling te stimuleren door zelfreflectie en hen in staat te stellen op grond daarvan zelf prioriteiten te stellen

B Algemene NT2-docentcompetenties

B.1 Pedagogische competentie

De NT2-docent geeft op een bezielende manier leiding, schept een vriendelijke coöperatieve sfeer en zorgt voor een open communicatieve leeromgeving. Hij schept een veilig klimaat in de klas en bevordert de emancipatie van de leerders.

Om te kunnen voldoen aan deze eis is de docent op een praktisch niveau op de hoogte van:

- interculturele communicatie
- groepsdynamica
- mogelijke gevolgen van traumatische ervaringen
- de mogelijkheden en ambities van de cursisten en de trajecten die daartoe leiden
- is zich bewust van de implicaties van deze zaken voor eigen handelen

en laat dit zien door:

- goed contact met de cursisten
- goede samenwerking met de leerlingen en zorgen voor onderlinge samenwerking
- een goed evenwicht tussen sturing en het geven van eigen verantwoordelijkheid
- een veilig klimaat in de klas
- het tonen van respect, een open houding ten aanzien van cultuurverschillen en reflectie op aspecten van de eigen cultuur
- adequaat omgaan met sociale, juridische, psychologische probleemsituaties
- zicht houden op zijn/haar taak binnen het grotere traject
- bevorderen van autonoom gedrag en motiveren tot leren

B.2 Organisatorische competentie

De NT2-docent zorgt voor een overzichtelijke, ordelijke, taakgerichte en stimulerende sfeer en is systematisch in het bijhouden en ordenen van gegevens.

Om te kunnen voldoen aan deze eis is de docent op praktisch niveau bekend met:

- relevante aspecten van klassenmanagement
- organisatorische aspecten van verschillende soorten leeromgevingen in en buiten de school
- het kwaliteitssystem van de instelling

en laat dit zien door:

- op een consequente manier concrete, functionele en door de deelnemers gedragen procedures en afspraken te hanteren
- een planning aan te houden die bij de deelnemers bekend is
- adequaat om te gaan met de tijd
- te zorgen voor duidelijke instructies en doelen
- het systematisch bijhouden van cursistendossiers
- voldoen aan de afgesproken procedures voor kwaliteitszorg

B.3 Competent in het samenwerken met collega's

De docent NT2 is zich bewust van zijn verantwoordelijkheid in het samenwerken met collega's en heeft voldoende kennis en vaardigheden om een professionele bijdrage te leveren aan een goed pedagogisch en didactisch klimaat op de instelling, aan goede werkverhoudingen en een goede organisatie binnen de instelling.

Om te kunnen voldoen aan deze eis is de docent op een praktisch niveau op de hoogte van:

- methodieken voor samenwerking en intervisie
- geëigende overlegstructuren en bevoegdheden
- instrumenten voor taalbeleid

en laat dit zien door:

- informatie die voor de voortgang van het werk van belang is te delen met collega's en/of duale partners en gebruik te maken van informatie die hij/zij van hen krijgt
- een constructieve bijdrage te leveren aan verschillende vormen van overleg
- collegiale consultatie en intervisie te geven en ontvangen
- open te staan voor constructieve feedback op eigen functioneren
- bereidheid te tonen om additionele taken op zich te nemen

B.4 Competent in reflectie en ontwikkeling

De NT2-docent denkt regelmatig na over zijn beroepsopvattingen en zijn professionele bekwaamheid. Hij/zij streeft ernaar zijn beroepsuitoefening bij de tijd te houden en te verbeteren.

Om te kunnen voldoen aan deze eis is de docent bekend met:

- vaktijdschriften en de voor hem/haar relevante inhoud daarvan
- de onderwijspraktijk in andere onderwijsorganisaties en actuele ontwikkelingen op het gebied van inhoud, werkwijze en organisatievormen
- actuele ontwikkelingen in maatschappij en bedrijfsleven die relevant zijn voor het onderwijs

en hij/zij laat dit zien door:

- planmatig te werken aan de ontwikkeling van zijn/haar bekwaamheid op basis van een goede analyse van zijn/haar competenties
- het bijhouden van vakliteratuur
- het bezoeken van studiedagen, conferenties of cursussen
- het openstaan voor informatie van cursisten, en collega's en collegiale hulp in de vorm van bijvoorbeeld intervisie of supervisie

B.5 Competent in het samenwerken met de omgeving

De NT2-docent levert in het belang van zijn/haar cursisten en de instelling zijn/haar bijdrage aan een goede samenwerking met mensen en instellingen in de context van de school.

Om te kunnen voldoen aan deze eis is de docent bekend met:

- de leefwereld van de cursisten en in het geval van voortgezet onderwijs die van de ouders of verzorgers
- samenwerkingsverbanden tussen onderwijs en bedrijfsleven of maatschappelijke instellingen en weet hoe hij ervoor kan zorgen dat het binnen- en buitenschoolse leren en de interne en externe begeleiding van zijn/haar cursisten goed op elkaar afgestemd zijn

en hij laat dit zien door:

- op een professionele manier informatie aan belanghebbenden te verschaffen en gebruik te maken van via hen verkregen informatie
- op een constructieve manier deel te nemen aan overleg
- zijn professionele opvattingen en werkwijzen aan hen te verantwoorden en zonodig aan te passen.

C Specialistische NT2-docentcompetenties

In deze rubriek worden competenties beschreven die gezien hun specifieke karakter niet van toepassing zijn op iedere NT2-docent. Er zullen ongetwijfeld meer specifieke competenties zijn die niet beschreven worden. Om die reden zijn er vier uitgewerkt en verder nog enige mogelijkheden beschreven. Indien van toepassing kunnen deze en andere specialistische competenties op analoge wijze uitgewerkt worden.

C.1 Alfabetisering

De alfabetiseringsdocent beschikt over de eigenschappen zoals beschreven in het basisprofiel, is daarenboven bekwaam in de omgang met zeer laagopgeleide leerders en beheerst de didactiek van het aanvankelijk lees- en schrijfonderwijs.

Om te kunnen voldoen aan deze eis is de docent op de hoogte van:

- de problemen die ongeletterden ervaren zowel in als buiten het onderwijs
- het verschil tussen analfabetisme en het beheersen van een ander schrift en de implicaties daarvan voor het onderwijs
- vakliteratuur over alfabetisering
- didactiek van het aanvankelijk lees- en schrijfonderwijs

en laat hij/zij dit zien door:

- duidelijk onderscheid te maken tussen mondelinge en schriftelijke taalverwerving, oog te hebben voor de verschillende niveaus van mondeling taalgebruik van cursisten en daarnaar te handelen door adequaat te differentiëren
- adequaat om te gaan met het feit dat cursisten nauwelijks of geen ervaring hebben met elementaire studievaardigheden en schoolse conventies
- zicht te hebben op de (ook niet onderwijsgebonden) capaciteiten van de cursisten en te adviseren over hun mogelijkheden voor stages in bedrijfsleven of maatschappelijke instellingen

C.2 Docent in geïntegreerde of duale trajecten (taal en beroep en taalkennisvoorziening)

De NT2-docent in een geïntegreerde taal- en beroepsopleiding (zoals ook taalkennisvoorziening in de inburgering) is zich bewust van zijn verantwoordelijkheid voor het adequaat bevorderen van de tweedetaalontwikkeling van zijn/haar cursisten binnen een context waarin vakinhouden centraal staan en waarbij er een samenhang en afstemming is tussen vakonderwijs en de praktijkcomponent en de vaktaalontwikkeling. Hij/zij werkt dan ook intensief samen met de betrokken vakdocent(en) en praktijkbegeleiders. Hij/zij voldoet verder aan de eisen zoals gesteld in het basisprofiel.

Om te kunnen voldoen aan deze eis is de docent op de hoogte van:

- vormen van inhoudgericht taalonderwijs, de onderliggende principes en de consequenties daarvan voor de inrichting van het onderwijs
- de inhoud en de aard de praktijkcomponent en van de opleidingscomponent van het vakonderwijs in kwestie en de wijze van denken daarin
- de functionele eisen die aan het mondelinge en schriftelijke taalgebruik in dat vak en die functionering-omgeving gesteld worden bij de uitoefening van het beroep, zowel tijdens leerwerkstages als na afronding van de opleiding

en hij/zij laat dit zien door:

- op een constructieve en intensieve wijze samen te werken met de vakcollega en andere duale partners
- gemeenschappelijke doelen te formuleren gekoppeld aan de vakinhouden en de praktijkcomponent
- zicht te hebben op aspecten (vakwoorden bijvoorbeeld) die typisch onder verantwoordelijkheid van de vakdocent vallen en welke zaken de taaldocent aangaan
- NT2-didactiek en -uitgangspunten over te dragen op vakdocenten/duale partners

- in samenwerking met de vakdocent en de praktijkbegeleider lesmateriaal te ontwikkelen, waarbij rekening gehouden wordt met het huidige niveau of niveaus van de cursisten, en waarin bij de opbouw rekening gehouden wordt met de uiteindelijk te bereiken doelen.
- het gedrag van de cursisten in de werkpraktijk te observeren en in staat te zijn praktijkgericht te evalueren.

C.3 Docent in inburgeringstrajecten

De NT2-docent in een inburgeringstraject is in staat om een zorgvuldig opgebouwd tweedetaalprogramma uit te voeren gericht op de eisen van het Inburgeringsexamen en het Staatsexamen NT2. Hierbij sluit hij/zij aan bij de beginsituatie van de deelnemers en het doelperspectief. Hij is in staat de voorkennis van de inburgeraar in kaart te brengen en deze te verbinden met de educatieve behoeften van de deelnemers, in relatie tot de beoogde maatschappelijke participatie en gemeten naar de eisen van het Inburgeringsexamen c.q. Staatsexamens NT2. Hij/zij is in staat om, indien nodig, de koppeling met de niet-talige doelstellingen van een inburgeringprogramma te bewaken. Hij/zij is in staat om gemeenschappelijke doelen te formuleren, gekoppeld aan de praktijkcomponent van het duale traject waarin hij/zij opereert. Hij/zij is in staat de onderdelen 'kennis van de Nederlandse samenleving' zoveel mogelijk te integreren in het taalonderwijs en hiervoor samen te werken met anderen. Waar nodig stemt hij/zij af en werkt samen met andere betrokkenen, zoals de coach die verantwoordelijk is voor de praktijkcomponent en een re-integratieconsulent.

Om te kunnen voldoen aan deze eisen moet de docent beschikken over kennis betreffende:

- de eindtermen zoals vastgelegd in de cruciale praktijksituaties taal en kennis van de Nederlandse samenleving voor de verschillende profielen inburgeraars (OGO, Werk, Maatschappelijke participatie en Ondernemerschap)
- het vereiste taalniveau voor het Inburgeringsexamen en de Staatsexamens NT2 voor oudkomers en nieuwkomers, verplichte en vrijwillige inburgeraars
- de wijze van toetsen van het praktijkdeel en het centrale deel van het Inburgeringsexamen
- de doelgroepen inburgeraars en de grote onderlinge verschillen in beginsituatie ten aanzien van taal, leerbaarheid, kennis van de Nederlandse samenleving e.d.
- leerwegen en leermiddelen die naast de reguliere taalmethodes inzetbaar zijn voor de inburgering en voor de verbinding met de duale component
- de wensen en verwachtingen van de opdrachtgevers en direct betrokkenen, i.c. de gemeente, het re-integratiebedrijf, de werkgever, het schoolbestuur, de vakopleiding, etc.

Hij/zij laat dit zien door cursussen/trajecten, inclusief praktijkgerichte ondersteunende activiteiten, uit te voeren, die:

- passen bij de behoeften en de mogelijkheden van de inburgeraars, in overeenstemming zijn met de verwachtingen van de opdrachtgevers en de eisen van de examens
- passen bij belangrijk geachte uitgangspunten van de inburgering, zoals concrete maatschappelijke participatie
- passen in brede samenwerkingsverbanden, waarbij er samenhang en afstemming is tussen het inburgeringsonderwijs en de praktijkcomponent en waarbij er afstemming is tussen diverse begeleiders
- op efficiënte en effectieve wijze voorbereiden op de van toepassing zijnde examenonderdelen: het portfolio, de assessments, het elektronisch praktijkexamen, de toets gesproken Nederlands, de toets kennis van de Nederlandse samenleving, dan wel de onderdelen lezen, luisteren, spreken en schrijven van de Staatsexamens NT2.

C.4 Evaluatiedeskundige/beoordelaar-examinator

Het is wenselijk en nuttig voor een instelling om een specialist te hebben die verantwoordelijk is voor de evaluatie-procedures, gelet op de eisen die er in het onderwijs gesteld worden aan evalueren.

De deskundige is iemand die:

- speciaal daarvoor is opgeleid
- veel meer ervaring heeft met toetsing en assessment dan de gemiddelde docent
- in staat is instrumenten/procedures te ontwikkelen en te evalueren
- en leiding en training kan geven aan collega's die het uitvoerende werk doen

C.X Andere specialistische NT2-docentcompetentie(s)

Deze rubriek heeft met opzet een open karakter. In verschillende onderwijsomgevingen kunnen personen belast zijn met specifieke taken die inhoudelijk wel op het NT2-gebied liggen, maar onmogelijk allemaal uitputtend beschreven kunnen worden in dit document. Zo kent men in sommige instellingen de NT2-coördinator die nieuwe collega's opleidt en lessen bezoekt van collega's. Men zou ook kunnen denken aan vormen van remedial teaching die specifiek op NT2 gericht zijn, aan NT2-docenten die collega's begeleiden en instrueren in meertalige klassen, aan NT2-docenten die bijzonder veel gespecialiseerde ervaring hebben verzameld voor het trainen van hoogopgeleide anderstaligen ten behoeve van studies in het hoger onderwijs, of aan experts in het werken met groepen ouders van schoolgaande kinderen. Kortom hier kan een eigen invulling gegeven worden, zolang deze maar ligt op NT2-gebied.

Geraadpleegde bronnen

Bij de totstandkoming van de voorstellen zijn de volgende documenten geraadpleegd:

1. Bijlage Beroepsprofiel 'leraar NT2 in het voortgezet onderwijs'en beroepsprofiel 'leraar NT2 in het beroepsonderwijs en volwasseneneducatie'
2. Bekwaamheidseisen leraren voortgezet onderwijs en bve (VU concept eindversie 2003)
3. TESOL Standards for teachers of adult learners
4. Competenties docenten NT2 (werknota Vlaanderen)
5. Cambridge: CELTA Certificate in English Language Teaching to Adults
6. Cambridge: DELTA Diploma in English Language Teaching to Adults
7. Duale opleiding tot onderwijsassistent, instructeur, leraar in het voortgezet onderwijs en in het beroeps onderwijs en de volwasseneneducatie (Windesheim/Fontys 2003)

Hoofdcategorieën in deze documenten zijn:

1)

- A. Bepalen van de beginsituatie
- B. Formuleren van doelstellingen
- C. Selectie van leerstof
- D. Ordening van leerstof
- E. Selectie van onderwijsleermiddelen
- F. Overdracht van leerstof
- G. Controle, evaluatie en toetsing van de taalvaardigheid in het Nederlands
- H. Onderwijs aan allochtone cursisten die analfabeet zijn dan wel niet gealfabetiseerd in het Latijnse schrift

2)

- A. Interpersoonlijke competentie
- B. Pedagogische competentie
- C. Vakinhoudelijke en didactische competentie
- D. Organisatorische competentie
- E. Competentie in het samenwerken met collega's
- F. Competentie in het samenwerken met de omgeving
- G. Competentie in reflectie en ontwikkeling

3)

- A. Planning (zowel taal als vakinhoudelijk)
- B. Instructie
- C. Assessing
- D. Identity and setting
- E. Language (taalbeheersing)
- F. Learning
- G. Content (taalkennis)
- H. Commitment to professionalism

- 4)
- A. Begeleiding van leer- en ontwikkelingsprocessen
  - B. Ondersteuner en mediator
  - C. Bezieler
  - D. Organisator
  - E. Evaluator
  - F. Expert en vernieuwer
  - G. Teamlid
  - H. Agoog
  - I. Partner van externen

Dit zijn de kennis en vaardigheden, daarnaast wordt een aantal attitudes onderscheiden.

- 5)
- A. Volwassen leerders en leercontexten
  - B. Taalsysteem
  - C. Skills
  - D. Reflectie op onderwijs en identificatie van actiepunten
  - E. Planning en teaching (6 uur praktijk aan zowel beginners als gevorderden)

- 6)
- A. Understanding, knowledge and awareness of language
  - B. Teaching and learning English at adult level
  - C. Resources and materials
  - D. Working in the classroom
  - E. Evaluation, monitoring and assessment
  - F. Professional development

- 7)
- A. Vakinhoudelijke competentie (in ons geval Nederlands)
  - B. Ontwikkelen en innoveren
  - C. Begeiden, instrueren en inleiding geven
  - D. Beheren
  - E. Persoonlijke professionele vaardigheden

Handleiding bij het portfolio 'Competent NT2-docent'

Handleiding bij het portfolio 'Competent NT2-docent' van de Beroepsvereniging van Docenten NT2

1. Inleiding

Met behulp van dit portfolio brengt u uw leer- en werkervaringen, voor zover relevant voor uw werk als docent NT2, in kaart. U laat door middel van bewijzen zien in hoeverre u de competenties die in het Competentieprofiel NT2-docent (in het eerste deel te lezen) zijn beschreven, hebt verworven.

Het portfolio volgt in zijn opbouw de indeling van het competentieprofiel NT2-docent. Het bestaat uit twee delen. In het eerste deel worden enkele feitelijke gegevens gevraagd, zoals werkervaring, opleiding, etc. In het tweede deel beschrijft u uw competenties. Er worden drie competentiegebieden onderscheiden:

- A. Vakinhoudelijke competenties
- B. Algemene NT2-docentcompetenties
- C. Specialistische NT2-docentcompetenties

Bij het gebruik van portfolio's in onderwijs en opleidingen zijn twee hoofdfuncties te onderscheiden:

- het ontwikkelingsportfolio: gericht op het zichtbaar maken van de groei in competent handelen van de persoon die een opleiding of ontwikkeltraject volgt;
- het beoordelingsportfolio: een systematisch opgebouwd overzicht van bewijsstukken bij de competenties die beschreven zijn in een standaard voor competent handelen. Dit soort portfolio wordt gebruikt in EVC (eerder of elders verworven competenties) procedures.

Het portfolio van de BV NT2 kan voor beide functies gebruikt worden. Als samensteller van uw eigen portfolio loopt u alle competenties na en u geeft daarbij informatie over uw handelen, afgemeten aan wat in de standaard (het competentieprofiel) beschreven is. Daarbij verzamelt u bewijzen ter onderbouwing van de gegeven informatie. Het geheel kan vervolgens gebruikt worden als basis voor een persoonlijk plan voor verdere professionele ontwikkeling of ter beoordeling voorgelegd aan een of meerdere assessoren. Die beoordelen of de gegeven informatie en de bewijzen voldoen aan de gestelde kwaliteitscriteria en of de vereiste competenties in voldoende mate aanwezig zijn. Zo ja, dan wordt een certificaat van bekwaamheid verstrekt. Zo niet, dan zal de samensteller zijn competenties als NT2-docent verder moeten ontwikkelen. Docenten die het portfolio in eerste instantie gebruiken als basis voor een persoonlijk plan voor verdere professionele ontwikkeling kunnen competentie B.4 Competent in reflectie en ontwikkeling gebruiken voor het analyseren van hun sterke en zwakke punten en het maken van toekomstplannen.

Het portfolio is het eigendom van de samensteller. U beslist dus zelf wie met welk doel uw portfolio kan inzien. Degene die het portfolio inziet, verplicht zich ertoe informatie uit het portfolio niet zonder uw toestemming door te geven aan derden.

In deze handleiding vindt u achtereenvolgens:

- een stappenplan: welke stappen kunt ondernemen om het beschrijven van uw competenties zo goed mogelijk te laten verlopen?
- de formele eisen waar het portfolio aan moet voldoen;
- praktische informatie bij het invullen van deel 1 en deel 2: uit welke pagina's bestaat het eerste gedeelte waarin u met feiten ingaat op uw achtergrond en ervaring? Wat zijn de eisen aan deel 2, waarin de competenties een voor een aan bod komen?
- een bijlage met alle informatie over de twee bewijzen die u verplicht moet aanleveren (dit betreft een observatie van een les die u heeft gegeven en de 360 graden feedback), inclusief de formulieren die u daarbij moet gebruiken

2. Stappenplan en tijdsinvestering

Bij het in kaart brengen van zo iets groots als een loopbaan als docent is het prettig om gestructureerd te werken. Hieronder geven we een suggestie hoe u dit aan kunt pakken. Natuurlijk kunt u zelf bepalen hoeveel uur u besteedt aan het invullen van het hele portfolio. Gemiddeld besteden docenten hier ongeveer veertig tot zestig uur aan. De ervaring leert dat het prettig is om dit niet in twee weken tijd te doen, maar gedurende een langere periode telkens een gedeelte in te vullen. Zo kan het portfolio 'rijpen': bij het invullen van de ene competentie doet u inspiratie op voor de andere; bij het bedenken van de leergangen en lesmaterialen waarmee u gewerkt heeft, krijgt u ideeën voor bewijzen en zo verder.

Een eerste indruk

Lees het portfolio en de handleiding door voor een eerste indruk van wat er gevraagd wordt aan beschrijvingen en bewijsstukken. Hierbij is belangrijk dat u inziet wat de eisen zijn en op welke manier u uw competenties kunt bewijzen. Laat het geheel op u inwerken.

Zelfbeoordeling

Loop de competenties van het profiel langs en scoor uzelf op de onderscheiden competenties. U kunt hiervoor de checklisten gebruiken die bij elke competentie uitgewerkt zijn. Deze vindt u in deze handleiding vanaf pagina 27. Elke competentie bestaat uit een kennis- en een toepassingsdeel. Geef uzelf bij beide delen een eerlijke score.

Doorgaan of stoppen?

Dit is een belangrijk moment. U heeft nu voldoende overzicht om te besluiten of u doorgaat met het samenstellen van een portfolio of dat u zich eerst nog verder moet ontwikkelen op een aantal competentiegebieden.

Plannen

Als u besluit om door te gaan, maak dan nu een werkplan: stel een lijstje op met wat u wanneer wilt gaan doen. Maak hierbij direct afspraken voor de lesobservatie en de 360 graden feedback. De ervaring leert dat door vakanties, toetsweken etc het soms moeilijk is met een collega een afspraak te maken.

Contact leggen met de assessoren

Als u het portfolio gebruikt om een certificaat tot competent docent te krijgen, is het een goed idee om nu alvast een afspraak te maken met een van de instellingen die de beoordeling voor uitvoeren. Zie hiervoor de lijst op de website van de BV NT2. De reden hiervoor is dat u uzelf zo enigszins onder druk zet om aan het portfolio te werken, en u een einddatum heeft. Een portfolio is namelijk nooit helemaal af en kan altijd uitgebreider, maar u levert het op een bepaald moment in. Houd er rekening mee dat tussen de inleverdatum en het gesprek ongeveer vier weken zitten: uw portfolio moet dus vier weken voor het gesprek al klaar zijn.

Invullen van deel 1

In deel 1 beschrijft u feitelijk wat uw ervaringen op NT2-gebied zijn en doet u kort verslag van uw loopbaan na de middelbare school. Begin met het cv-gedeelte van het portfolio en zo alle pagina's door. Zie pagina 23 voor meer uitleg over deel 1.

Uitwerken deel 2

Gebruik bij het invullen van deel 2 van het portfolio (het competentiegedeelte) de ingevulde checklisten uit stap 2. Stel zo nodig uw oordeel bij en schrijf toelichtingen bij uw zelfbeoordeling. Zie voor algemene aanwijzingen pagina 24 van deze handleiding en de informatie die bij elke competentie beschreven is.

Reflecties

Verzamel de formulieren van de lesobservaties en de 360 graden feedback en schrijf daar commentaren bij (hiervoor staan alle benodigdheden op pagina 51 en verder).

Verzamelen

Begin met het bij elkaar zoeken en ordenen van materialen en documenten die als bewijsstukken bij de verschillende competenties kunnen dienen.

Ordenen

Sla al uw materialen in twee ringbanden op: een met het ingevulde portfolio, en een dossiermap met de bewijsstukken. Let erop dat u uiteindelijk alles in tweevoud bij de assessoren in moet leveren!

Interne beoordeling

Een belangrijke stap: laat uw portfolio lezen door collega's en/of uw leidinggevende. Bespreek met hen of uw portfolio voldoet aan alle eisen. Stel zo nodig uw portfolio bij. U kunt deze stap natuurlijk ook eerder in het proces laten plaatsvinden. Het portfolio wordt er beter van als u het aan iemand laat lezen: er ontstaat vaak meer samenhang en uw teksten worden compacter en duidelijker.

Inleveren

Bied uw portfolio met het dossier met bewijsstukken aan de beoordelaar(s) aan.

3. Praktische informatie bij het invullen van deel 1

U kunt de pagina's die u nodig heeft voor dit deel vinden op de website van de BV NT2. Klik door naar 'Certificering' en daarna naar 'Documenten'. Let erop dat met het bladnummer een onderdeel van het portfolio wordt aangegeven.

Deel 1 bestaat uit de volgende bladen:

Blad 1: de titelpagina met uw persoonlijke gegevens

Blad 2: een overzicht van uw werkervaring

Blad 3: een overzicht van de scholing die u gevolgd heeft

Blad 4: een overzicht van alle trainingen, cursussen en studiedagen die u gevolgd heeft

Blad 5: een overzicht van uw ervaringen met groepen en lesmaterialen

Blad 6: een overzicht van andere activiteiten die te maken hebben met NT2

Hieronder volgen per blad een aantal aanwijzingen:

Blad 1

Naast uw persoonlijke gegevens kunt u onder het kopje 'Mijn portfolio' een korte samenvatting of inleiding schrijven, bij wijze van oriëntatie voor de beoordelaar. Hierin geeft u bijvoorbeeld aan hoe u terugkijkt op het schrijven van het portfolio en wat het u gebracht heeft.

Blad 2

Op dit blad brengt u alle werkervaring die u voor het NT2-werk relevant vindt in kaart, net als in een CV. Denk daarbij zowel aan betaald werk als aan vrijwilligerswerk. Begin in het heden, bij uw meest recente ervaringen. Werk terug naar vroeger. In dit deel van het portfolio kunt u volstaan met een korte omschrijving van functies en taken in trefwoorden. Een meer uitgebreide beschrijving komt in deel 2 aan de orde. Aan het eind van het overzicht wordt u bij 'Commentaar' gevraagd om een korte terugblik te geven op de belangrijkste leerervaringen in uw werkervaringen voor uw huidige professioneel handelen als NT2-docent.

Blad 3

Op dit blad geeft u een overzicht van de opleiding en scholing die u gevolgd heeft na de middelbare school. Het gaat hier om formele opleidingstrajecten. Kortere cursussen (van minder dan zes bijeenkomsten), trainingen en studiedagen neemt u op blad 4 op. Het behalen van de bevoegdheid basiseducatie op grond van werkervaring kunt u hier vermelden.

Blad 4

Op dit blad vermeldt u alle cursussen, trainingen en studiedagen die u gevolgd heeft voor zover u die relevant vindt voor uw werk als NT2-docent. Begin bij de meest recente en werk terug naar het verleden. Vermeld geen aparte workshops; alleen de titel van studiedagen of conferenties. Met een * kunt u activiteiten aangeven die u zelf als scholer heeft (mee)verzorgd.

Blad 5

Met behulp van dit blad kunt u de breedte van uw NT2-ervaring zichtbaar maken. U kunt in de tabel aangeven met welke groepen u gewerkt heeft en welke materialen u daarbij gebruikt heeft. Als u zelf ontwikkelde materialen gebruikt heeft, hoeft u die niet in detail te beschrijven. Dat komt in deel 2 aan de orde.

Blad 6

Op dit blad kunt u laten zien welke bezigheden u verricht of verricht heeft die wel met NT2, maar niet met uw directe taak als docent te maken hebben. Denk aan het voeren van de redactie van een vaktijdschrift, het organiseren van een vakconferentie, het organiseren van excursies met deelnemers. Zaken als teamcoördinatie het inwerken van nieuwe collega's, het organiseren van de intake, etc. komen in deel 2 aan de orde.

4. Praktische informatie bij het invullen van deel 2

Met deel 2 van het portfolio kunt u aantonen of en in welke mate u competent bent op de gebieden die onderscheiden worden in het 'Competentieprofiel NT2-docent'. Voor elke competentie moet u het volgende doen:

- u geeft uzelf een score, variërend van 1 tot 6
- u schrijft een toelichting bij deze score
- u staft uw toelichting met een aantal bewijzen, die u in uw map met bewijzen stopt
- u kunt de pagina's van uw uiteindelijke portfolio vinden op de website

Om dit systematisch aan te pakken, kunt u voor elke competentie de leidraad gebruiken die u vindt vanaf pagina 27 in deze handleiding. Elke pagina heeft dezelfde inhoud. Bij elk onderdeel volgt hieronder een korte uitleg met een paar tips.

Algemene omschrijving van de competentie

Elke pagina start met de naam en de algemene uitleg van de competentie, zoals in het competentieprofiel is opgenomen. Dit is uw startpunt, en tevens uw eindpunt. Als u alle zaken heeft ingevuld, is het goed om aan het einde nog eens te kijken of uw toelichting en bewijzen echt gaan over de kern van de competentie. Zo voorkomt u dat u wellicht afdaalt naar een te gedetailleerd niveau. Het is raadzaam uw teksten een paar dagen te laten rusten voor u deze laatste check uitvoert. Ook kunt u aan uw eventuele mee-lezer vragen hier goed op te letten.

Checklist

Elke competentie is uitgewerkt in een aantal punten die het u makkelijker maken om uzelf een score te geven op de competentie. Er is een onderscheid gemaakt tussen zaken die u weet en zaken die u doet (kennis en toepassing). Deze checklist komt uiteindelijk niet in uw portfolio, u gebruikt het als steun. Vul de stellingen vrij snel in, geef uzelf een intuïtieve score. Wees daarbij niet te bescheiden, neem als referentiekader uw collega's: vindt u dat u dit hetzelfde, beter of minder goed dan uw collega's kent/beheerst/doet? De punten van de checklist geven ook aanknopingspunten voor het verzamelen van de bewijzen.

Eindscore

Op basis van de scores in de checklist, geeft u uzelf nu een eindscore. Bedenk of u het eens bent met deze score. Wees ook nu niet te bescheiden. Deze score vult u in in uw daadwerkelijke portfolio.

Toelichting

Bij elke competentie beschrijft u in uw portfolio waar u deze eindscore op baseert. Dit hoeft niet meer dan een kwart tot een half A4'tje te zijn. U kunt bijvoorbeeld ingaan op een punt uit de checklist waar u iets over te melden heeft, iets wat u interessant vindt aan deze competentie. U hoeft dus niet op alle punten van de checklist in te gaan! Hier kunt u kort iets schrijven, waarnaar u dieper op de zaak ingaat in een mogelijk bewijs voor deze competentie. De toelichting is dus de verbinding tussen uw score en de bewijzen. U kunt ook aangeven waar u goed in bent en wat u nog moet leren bij deze competentie. Ook is het interessant, mocht u al een langere loopbaan in NT2 hebben, om uw ontwikkeling bij de toelichting op te schrijven.

Bewijzen

Geef aan of, en zo ja, welke bewijzen u hebt ter onderbouwing van uw oordeel. Stop de bewijzen in een aparte map en nummer ze, zodat een beoordelaar ze gemakkelijk kan vinden. Twee bewijzen zijn verplicht: een observatie van een door u gegeven les en de 360 graden feedback. Voor alle informatie hierover kunt u pagina 51 en verder van deze handleiding gebruiken. Bij het verzamelen van bewijzen kunt u daarnaast denken aan de volgende typen bewijzen:

- een beschrijving van een ervaring in het lesgeven, aangevuld met een verantwoording daarvan. Bij veel van de competenties zult u geen diploma's of andere 'harde' bewijzen kunnen opvoeren. U kunt hierbij altijd een beschrijving van een voorbeeld uit de praktijk geven. U beschrijft wat u heeft gedaan, wat er is gebeurd. Daarna beschrijft u kort in een reflectie waarom u dit zo heeft aangepakt, wat uw visie is, of u vindt dat het goed ging, wat u een volgende keer anders zou doen etc.;
- praktijkbeschrijving of voorbeeld, met een verantwoording daarbij;
- bespreking van gelezen literatuur (dit kunt u opvoeren als bewijs bij de kennisonderdelen);
- gebruikt lesmateriaal (bestaand of zelf ontwikkeld), met een bespreking daarvan;
- een analyse van of reflectie op uw eigen deskundigheid;
- de ingevulde Quicksan van het Lerarenweb, met daarbij voorbeelden van kenmerkende situaties. De Quicksan is te vinden op de website van het Lerarenweb, www.lerarenweb.nl
- evaluaties van gegeven cursussen, rapportages van klanttevredenheid: deze vormen zijn vooral geschikt voor NT2-docenten die zelfstandig werken en wellicht in mindere mate gebruik kunnen maken van feedback van collega's en leidinggevenden.

Eventuele andere bewijzen staan op elke hulppagina genoemd.

U beslist zelf hoeveel bewijzen u voor elke competentie wilt leveren. Uitgangspunten daarbij:

- **Meer is niet automatisch beter.** U hoeft niet alles wat u op een bepaald terrein ooit gedaan heeft, te verzamelen. Een of twee goed gekozen bewijzen zijn voldoende om uw competentie aan te tonen.
- **Verwijs waar mogelijk naar deel 1 van dit portfolio.** In een aantal gevallen zult u op grond van uw cv kunnen aantonen dat u competent bent in een bepaald onderdeel. Meer bewijzen zijn dan niet nodig.
- **Sommige bewijsstukken dekken meerdere competenties.** Het portfolio is opgebouwd vanuit de rubrieken in het competentieprofiel. Het kan voorkomen dat u een bewijsstuk hebt dat u voor meerdere rubrieken kunt gebruiken. Verwijs dan vanuit de verschillende rubrieken naar dat ene bewijsstuk.
- **Zorg voor duidelijke, beknopte, en zo recent mogelijke bewijzen.** Hoe overzichtelijker uw bewijzen zijn, hoe eenvoudiger het is om uw portfolio te beoordelen.
- **Laat zien wat uw sterke kanten zijn.** Als u bijzonder competent bent in bepaalde aspecten van het NT2-werk, maak dat dan duidelijk in de bewijsvoering.

De schema's in het portfolio

Bij elke rubriek treft u in het portfolio een schema aan waarin u bewijsstukken kunt vermelden. Die schema's zien er als volgt uit.

Bewijzen:

Korte omschrijving	(desgewenst: nummer in profiel)	In cv of dossier? Nummer?

In de tweede kolom kunt u, als u dat wilt, aangeven op welke uitspraak uit de checklist uw bewijs betrekking heeft. In de derde kolom geeft u aan of het desbetreffende bewijs te vinden is in uw cv, of in het dossier. Geef in dat geval het nummer van het bewijsstuk aan.

5. Eisen aan het portfolio en beoordeling

De leidraden zijn voor alle competenties in categorie A (vakinhoudelijke competenties) en categorie B (algemene NT2-competenties) uitgewerkt. Ook zijn vier voorbeelden voor categorie C, de specialistische NT2-competenties, gegeven en uitgewerkt. Zo vindt u hier de uitwerking voor een docent in alfabetiserings-trajecten en een docent die werkzaam is in de inburgering. U dient alle competenties bij categorie A en B in te vullen, en een keuze te maken voor een C-competentie. Voor het verkrijgen van het certificaat is **minimaal één specialisme in categorie C noodzakelijk**. Als u er meer kunt laten zien, laat u zien dat u breder inzetbaar bent. Het is niet nodig om uzelf te beoordelen op gebieden waar u geen affiniteit mee hebt en u uzelf niet als competent ziet. Bent u bijvoorbeeld meer gericht op het lesgeven aan hoger opgeleiden en werkt u nooit in alfabetiseringscursussen, dan hoeft u onderdeel C1 niet in te vullen.

U kunt ook zelf een specialisatie of specialisme beschrijven en staven met bewijzen, waarmee u laat zien dat u zich op een bepaald gebied van het vak bijzonder heeft bekwaamd door studie en werk. Houd hierbij de vuistregel in gedachten dat als uw collega's u altijd weten te vinden voor onderwerp x, u waarschijnlijk een specialisme op dit gebied bezit. Het is de bedoeling dat u voor u zelf nagaat op welk specifiek terrein u zich bij de uitoefening van uw beroep bekwaamd heeft. u kunt bijvoorbeeld denken aan: het begeleiden van cursisten als loopbaanbegeleider, begeleider van nieuwe docenten in de instelling, docent interculturele communicatie, docent in een schakeltraject.

Uw portfolio moet verder aan de volgende eisen voldoen:

- **Orden uw materiaal in twee ringbanden of mappen.** In de ene band stopt u het portfolio zelf, in de andere de bewijsstukken. Die tweede band is het dossier. Voor de beoordeling is het handig om twee aparte banden of mappen te hebben: dan kun je gemakkelijk vanuit het portfolio naar het bijbehorende bewijsstuk toe.
- **Stuur alles in tweevoud in:** twee assessoren nemen uw portfolio onafhankelijk van elkaar door.
- **Voorzie uw dossier van een index.** Daarin geeft u aan op welk onderdeel of onderdelen van het portfolio een bepaald bewijsstuk betrekking heeft. Nummer de bewijsstukken.
- **Voorzie de voetregel van alle portfoliostukken en de observatie- en feedbackformulieren van uw naam.** Dan zijn losgeraakte stukken altijd terug te voeren tot uw portfolio.
- **Stuur uw materiaal niet digitaal, maar geprint.** Het is voor de beoordelaars erg lastig om allerlei bestanden te printen en te ordenen. Vaak gaan er ook zaken mis in de vormgeving bij het printen vanuit een andere computer.

De BV NT2 heeft een aantal nascholinginstellingen/opleiders NT2 gevraagd om de beoordeling van de portfolio's uit te voeren. Bij die beoordeling wordt vastgesteld of u voor het betreffende onderdeel van het competentieprofiel de kwalificatie 'bekwaam' verkrijgt. De rubrieken van het profiel zijn regelmatig gesplitst in een deel 'kennis' en een deel 'toepassing' van die kennis in de les. Om de kwalificatie 'bekwaam' te krijgen zal vooral naar de toepassing van kennis gekeken worden. Bewijzen die uitsluitend betrekking hebben op theorie zijn waardevol, maar duiden niet automatisch op bekwaamheid. Waar nodig worden bij de verschillende rubrieken aanvullende opmerkingen gemaakt met betrekking tot de waardering.

Wanneer wordt u voldoende competent geacht om het Certificaat van de Beroepsvereniging NT2 te verkrijgen? Het Competentieprofiel kent minimaal elf onderdelen, vijf in competentiegebied A en vijf in competentiegebied B; verder wordt bij onderdeel C voor ten minste één specialisme een aantoonbare competentie verwacht. Voor de rubriek A1 (Competent gebruiker van het Nederlands) worden geen bewijzen gevraagd:

- A1.1 (goede beheersing van het Nederlands) is een ingangseis en wordt daarom niet voorzien van een kwalificatie. Of u goed Nederlands spreekt blijkt immers uit uw diploma's (diploma op Hbo-niveau of hoger behaald aan een Nederlandstalige instelling; of minimaal Masters Diploma (docent) Nederlands van buitenlandse universiteit; of het Staatsexamen programma II of Certificaat Nederlands als Vreemde Taal op het hoogste functioneringsniveau). Mocht er twijfel bestaan aan de beheersing van het Nederlands (bv bij van oorsprong niet-Nederlandstalige docenten) dan kan via de lesobservatie vastgesteld worden of het zin heeft verdere bewijzen te verzamelen.
- A.1.2 (in staat zijn Nederlands aan te passen aan behoeften van leerders) komt vanzelf aan bod bij de punten die tijdens de lesobservatie geobserveerd worden.

Er blijven daarmee dus tien rubrieken van het Competentieprofiel over, die van een oordeel kunnen worden voorzien. U krijgt het Certificaat van de BV NT2 wanneer u voor alle A-competenties een voldoende heeft gescoord. Van de B-competenties moet u in ieder geval B1 beheersen plus voor de overige B-competenties minimaal 1 voldoende. Daarnaast dient u ook tenminste 1 C-competenties te beheersen en dus voldoende bewijs te laten zien. Er is geen mogelijkheid om te compenseren.

6. Leidraad per competentie

A.2 Taalbeschouwer

Algemene omschrijving van de competentie

De NT2-docent laat zien dat hij/zij op de hoogte is van regels van taalgebruik en taalstructuur en deze op adequate wijze weet te hanteren.

Checklist

De competentie is uitgewerkt in zes punten. Geef uzelf een score op elk van deze punten en noteer deze in het vakje achter de stelling.

Kies een cijfer tussen 1 = weinig competent en 6 = zeer competent; 2, 3, 4 en 5 zijn tussenwaarden	1 - 6
1. Ik beschik over kennis van taalhandelingen en pragmatische aspecten.	
2. Ik ben op de hoogte van de structuurkenmerken van het Nederlands zoals beschreven in (recente) grammatica's van het Nederlands voor gebruik in het onderwijs aan anderstaligen.	
3. Ik kan op basis van criteria als nut, frequentie en haalbaarheid keuzes hieruit maken voor leerders met verschillende achtergronden en op verschillende niveaus.	
4. Ik kan mondelinge en schriftelijke producten van leerders analyseren en op basis daarvan in staat te zijn adequaat feedback te geven en prioriteiten te stellen.	

5. Ik kan Nederlandstalige authentieke doeltteksten waarmee leerders in aanraking (zullen) komen analyseren en ik kan onderscheid maken tussen voor de doelgroep relevante en minder relevante aspecten.	
6. Ik kan mijn handelen op deze punten verantwoorden.	

Eindscore

Bepaal uw eindscore op basis van de ingevulde scores bij de checklist. Bedenk of u het eens bent met deze eindscore: doet u uzelf recht hiermee? Neem deze score over in uw portfolio.

Op dit onderdeel beschouw ik mijzelf als   1   2   3   4   5   6   competent

Toelichting

Beschrijf in uw portfolio waarom u zelf deze score heeft gegeven. U kunt daarbij ingaan op de onderdelen van de checklist die voor u belangrijk zijn bij deze competentie en een korte beschrijving geven waarom u dat vindt. U kunt daarbij kort een ervaring uit uw loopbaan geven. U hoeft dus niet alle punten te gebruiken of te beschrijven. Op deze manier maakt u uw visie op deze competentie duidelijk. Verwijs in uw tekst, indien mogelijk, naar de bewijzen die u opvoert. Zo maakt u de relatie tussen de competentie en de bewijzen duidelijk. Lees eerst de algemene opmerkingen over het schrijven van de toelichting op pagina 25.

Mogelijke bewijzen

Bij deze competentie kunt u denken aan de volgende bewijzen:

Voor het onderdeel Kennis:

- bewijzen met betrekking tot dit onderdeel verzameld in (onderdelen van) scholing of opleiding;
- (indien die er niet zijn) een reflectie op wat u uit de literatuur geleerd heeft over dit onderwerp.

Voor het onderdeel Toepassing:

- een praktijkvoorbeeld van één van de genoemde punten hierboven, met een verantwoording daarvan.

Verzamel de bewijzen in een aparte map, los van uw portfolio. Lees eerst de algemene opmerkingen over het verzamelen van bewijzen op pagina 25.

A.3 Vaststeller van de beginsituatie

Algemene omschrijving van de competentie

De docent NT2 stelt zich op de hoogte van de beginsituatie van de individuele leerders in zijn/haar groep en is in staat zijn/haar onderwijsplanning hierop af te stemmen.

Checklist

De competentie is uitgewerkt in 12 punten. Geef uzelf een score op elk van deze punten en noteer deze in het vakje achter de stelling.

Ik ben in staat om een beschrijving/analyse te maken van (een groep) cursisten op de volgende punten:

Kennis

Kies een cijfer tussen 1 = weinig competent en 6 = zeer competent; 2, 3, 4 en 5 zijn tussenwaarden	1 - 6
1. etnische en culturele achtergrond	
2. thuissituatie	
3. vooropleiding	

4. perspectieven, ambities, behoeften en doelsituatie	
5. (taal)leergedrag	
6. taalvaardigheid Nederlands	
7. ervaring met leren van andere talen	
8. computervaardigheden van de cursisten	

Op grond van de bovenstaande punten kan ik besluiten nemen over de volgende aspecten in de les en kan ik verantwoorden waarom ik deze besluiten neem:

Toepassing

Kies een cijfer tussen 1 = weinig competent en 6 = zeer competent; 2, 3, 4 en 5 zijn tussenwaarden	1 - 6
9. groepeeringsvormen	
10. geschiktheid van lesmateriaal en mogelijke aanpassingen	
11. interne differentiatie	
12. eventuele verwijzing van cursisten naar andere groepen/instellingen	

Eindscore

Bepaal uw eindscore op basis van de ingevulde scores bij de checklist. Bedenk of u het eens bent met deze eindscore: doet u uzelf recht hiermee? Neem deze score over in uw portfolio.

Op dit onderdeel beschouw ik mijzelf als   1   2   3   4   5   6   competent

Toelichting

Beschrijf in uw portfolio waarom u uzelf deze score heeft gegeven. U kunt daarbij ingaan op de onderdelen van de checklist die voor u belangrijk zijn bij deze competentie en een korte beschrijving geven waarom u dat vindt. U kunt daarbij kort een ervaring uit uw loopbaan geven. U hoeft dus niet alle punten te gebruiken of te beschrijven. Op deze manier maakt u uw visie op deze competentie duidelijk. Verwijs in uw tekst, indien mogelijk, naar de bewijzen die u opvoert. Zo maakt u de relatie tussen de competentie en de bewijzen duidelijk. Lees eerst de algemene opmerkingen over het schrijven van de toelichting op pagina 25.

Mogelijke bewijzen

Bij deze competentie kunt u denken aan de volgende bewijzen:

Voor het onderdeel Toepassing:

- een bewijs van uw ervaring als intaker, inclusief een verantwoording van de criteria op basis waarvan trajecten voor individuen worden vastgesteld;
- een beschrijving van de kenmerken van een cursistengroep, de wijze waarop die informatie is verzameld en de didactische consequenties daarvan voor de lesgroep als geheel en/of voor individuele cursisten.

Let op: deze beschrijving dient meer te omvatten dan alleen een overzicht van toetsscores en een criterium als vooropleiding voor de groepsindeling en/of materiaalkeuze. Beschrijf bijvoorbeeld wat u met de informatie doet, hoe u in de gaten houdt of cursisten goed in de groep passen. U kunt ook beschrijven wat uw mening is over de intakeprocedure bij uw instelling. Wat gaat goed, wat zou u willen veranderen? Kijk ook naar de eisen bij C4, evaluatiedeskundige. Overweeg of u uw competentie op dit terrein hier of bij C4 in kaart brengt.

Verzamel de bewijzen in een aparte map, los van uw portfolio. Lees eerst de algemene opmerkingen over het verzamelen van bewijzen op pagina 25.

A.4 Begeleider van het leerproces

Algemene omschrijving van de competentie

De NT2-docent heeft voldoende kennis en vaardigheid op het gebied van vakinhoud en didactiek om een krachtige leeromgeving tot stand te brengen.

Checklist

De competentie is uitgewerkt in 23 punten. Geef uzelf een score op elk van deze punten en noteer deze in het vakje achter de stelling.

Kennis

Kies een cijfer tussen 1 = weinig competent en 6 = zeer competent; 2, 3, 4 en 5 zijn tussenwaarden	1 - 6
1. Ik ben op de hoogte van verschillende opvattingen over leren en de wijze waarop deze principes terugkomen in leergangen of ander lesmateriaal.	
2. Ik ben op de hoogte van verschillende opvattingen over taal en de wijze waarop deze tot uiting komen in lesmateriaal.	
3. Ik ben op de hoogte van gangbare opvattingen over het verloop van taalverwervingsprocessen.	
4. Ik ken de trajecten die mogelijk zijn binnen en buiten mijn eigen instelling.	
5. Ik ken bestaande materialen en technieken en ik ben op de hoogte van criteria om deze materialen en technieken te beoordelen.	
6. Ik ben op de hoogte van beschikbare ICT-materialen en vormen van blended learning en ik ken criteria hoe ik deze moet beoordelen.	
7. Ik ben op de hoogte van diverse werkvormen voor afzonderlijke en geïntegreerde vaardigheden, inclusief buitenschoolse opdrachten en taalstages.	
8. Ik ken werkvormen die gericht zijn op het stimuleren van zelfwerkzaamheid van cursisten.	
9. Ik ken mogelijkheden om in mijn onderwijs te differentiëren.	
10. Ik ben op de hoogte van bestaande niveaubeschrijvingen en doelen voor geïntegreerde en afzonderlijke vaardigheden.	
11. Ik ben op de hoogte van specifieke problemen die zich kunnen voordoen bij de verwerving van afzonderlijke vaardigheden en de wijze waarop ik deze kan aanpakken.	
12. Ik ken verschillende feedbackstrategieën.	
13. Ik ben op de hoogte van factoren die het onderwijsleerproces kunnen belemmeren of bevorderen.	

Toepassing

Kies een cijfer tussen 1 = weinig competent en 6 = zeer competent; 2, 3, 4 en 5 zijn tussenwaarden	1 - 6
14. Ik kan korte en lange termijn doelen voor cursisten formuleren; ik kan deze nastreven in mijn didactisch handelen en ik kan ze op een duidelijke manier uitleggen aan mijn cursisten.	
15. Ik kan bij deze doelen lesmateriaal selecteren. Als ik een leergang kies, kan ik als dit nodig is materiaal selecteren en ordenen.	
16. Ik kan op adequate wijze werkvormen en groeperingsvormen selecteren en toepassen in mijn lessen.	
17. Ik kan op verantwoorde wijze gebruik maken van audiovisuele en interactieve media.	

18. Ik kan een onderwijsleersituatie creëren waarin sprake is van een gevarieerd mondeling en schriftelijk taalaanbod, dat gericht is op volwaardige communicatie.	
19. Ik kan in mijn lessen een klimaat creëren waarin taalproductie en interactie gestimuleerd worden.	
20. Ik kan de uitbreiding van taalvaardigheid buiten de lessen stimuleren (door bijvoorbeeld buitenschoolse opdrachten te gebruiken binnen mijn lessen).	
21. Ik kan op een adequate en constructieve manier feedback geven.	
22. Ik kan rekening houden met de capaciteiten van individuen door op adequate wijze gebruik te maken van differentiatietechnieken.	
23. Ik kan mijn instructieactiviteiten en instructietijd zo managen dat de lestijd effectief benut wordt.	

Eindscore

Bepaal uw eindscore op basis van de ingevulde scores bij de checklist. Bedenk of u het eens bent met deze eindscore: doet u uzelf recht hiermee? Neem deze score over in uw portfolio.

Op dit onderdeel beschouw ik mijzelf als   1   2   3   4   5   6   competent

Toelichting

Beschrijf in uw portfolio waarom u uzelf deze score heeft gegeven. U kunt daarbij ingaan op de onderdelen van de checklist die voor u belangrijk zijn bij deze competentie en een korte beschrijving geven waarom u dat vindt. U kunt daarbij kort een ervaring uit uw loopbaan geven. U hoeft dus niet alle punten te gebruiken of te beschrijven. Op deze manier maakt u uw visie op deze competentie duidelijk. Verwijs in uw tekst, indien mogelijk, naar de bewijzen die u opvoert. Zo maakt u de relatie tussen de competentie en de bewijzen duidelijk. Lees eerst de algemene opmerkingen over het schrijven van de toelichting op pagina 25.

Mogelijke bewijzen

Bij deze competentie kunt u denken aan de volgende bewijzen:

Voor het onderdeel Kennis:

- een of meer bewijzen verzameld in (onderdelen van) scholing of opleiding, met daarbij een reflectie op wat u daarvan hebt opgestoken;
- kies twee van de genoemde aspecten van rubriek A4. Beschrijf wat u over die onderwerpen uit de literatuur hebt geleerd en wat relevant was voor uw praktijk;
- een kritische bespreking van de leergang die u gebruikt, aan de hand van de verschillende punten uit A4.

Voor het onderdeel Toepassing:

- gebruik de verplichte bewijzen lesobservatie en 360 graden feedback bij deze competentie. Er komen bij beide diverse aspecten van rubriek A4 aan de orde;
- daarnaast kunt u een voorbeeld leveren van zelfontwikkeld materiaal, of een specifieke handelwijze, inclusief een korte beschrijving van het doel ervan, en waarom dat illustratief is voor uw bekwaamheid op een van de genoemde punten uit A4.

Verzamel de bewijzen in een aparte map, los van uw portfolio. Lees eerst de algemene opmerkingen over het verzamelen van bewijzen op pagina 25.

A.5 Evaluator

Algemene omschrijving van de competentie

De NT2-docent erkent het belang van evaluatie in het onderwijsleerproces, is in staat op verantwoorde wijze gegevens te verzamelen over het leergedrag en de talige ontwikkeling van leerders, deze op juiste wijze te interpreteren en op basis daarvan besluiten te nemen aangaande planning op de korte en/of lange termijn.

Checklist

De competentie is uitgewerkt in 13 punten. Geef uzelf een score op elk van deze punten en noteer deze in het vakje achter de stelling.

Kennis

Kies een cijfer tussen 1 = weinig competent en 6 = zeer competent; 2, 3, 4 en 5 zijn tussenwaarden	1 - 6
1. Ik ben op de hoogte van de functie van verschillende vormen van evaluatie zoals het meten van vorderingen, het vaststellen van het niveau, het diagnosticeren of het gebruiken van examens, en de consequenties daarvan voor de aard van het evaluatie-instrument.	
2. Ik ken gestandaardiseerd, curriculumonafhankelijk toetsmateriaal en de voordelen en beperkingen daarvan.	
3. Ik ben op de hoogte van curriculumafhankelijke evaluatie en de wijze je deze kunt vormgeven.	
4. Ik ben op de hoogte van andere assessmentprocedures zoals het bijhouden van een (taal)portfolio en de wijze waarop gesimuleerde of directe taken ontworpen kunnen worden.	
5. Ik weet hoe de scores op bestaande toetsen geïnterpreteerd dienen te worden.	
6. Ik ben op de hoogte van beoordelingscriteria en hoe deze adequaat en eenduidig te interpreteren zijn.	
7. Ik ben op de hoogte van de rol van zelfbeoordeling in het onderwijsleerproces en hoe ik dit in mijn lessen kan gebruiken.	

Toepassing

Kies een cijfer tussen 1=weinig competent en 6=zeer competent; 2, 3, 4 en 5 zijn tussenwaarden	1 - 6
8. Ik kan gevarieerde en voor het doel geschikte toetsen en assessmentprocedures gebruiken in mijn lessen.	
9. Ik kan de cursisten systematisch volgen en de bevindingen hierbij vastleggen in bijvoorbeeld een cursistendossier.	
10. Ik kan de verkregen gegevens gebruiken om mijn onderwijs aan te passen of didactisch/remediërend te handelen.	
11. Ik kan individuele cursisten voorzien van informatieve feedback naar aanleiding van de evaluaties/toetsen.	
12. Ik kan adequaat communiceren met derden(zoals de opdrachtgever van het traject) over de voortgang van de cursist.	
13. Ik kan cursisten stimuleren om te reflecteren op hun leergedrag en taalvaardigheidsontwikkeling. Hierdoor leren zij zelf prioriteiten te stellen voor het vervolg van hun leertraject.	

Eindscore

Bepaal uw eindscore op basis van de ingevulde scores bij de checklist. Bedenk of u het eens bent met deze eindscore: doet u uzelf recht hiermee? Neem deze score over in uw portfolio.

Op dit onderdeel beschouw ik mijzelf als   1   2   3   4   5   6   competent

Toelichting

Beschrijf in uw portfolio waarom u uzelf deze score heeft gegeven. U kunt daarbij ingaan op de onderdelen van de checklist die voor u belangrijk zijn bij deze competentie en een korte beschrijving geven waarom u dat vindt. U kunt daarbij kort een ervaring uit uw loopbaan geven. U hoeft dus niet alle punten te gebruiken of te beschrijven. Op deze manier maakt u uw visie op deze competentie duidelijk. Verwijs in uw tekst, indien mogelijk, naar de bewijzen die u opvoert. Zo maakt u de relatie tussen de competentie en de bewijzen duidelijk. Lees eerst de algemene opmerkingen over het schrijven van de toelichting op pagina 25.

Mogelijke bewijzen

Bij deze competentie kunt u denken aan de volgende bewijzen:

Voor het onderdeel Kennis:

Bewijzen verzameld in (onderdelen van) scholing of opleiding, inclusief een reflectie op wat u daarvan hebt opgestoken;

- kies twee van de genoemde aspecten uit rubriek A5; beschrijf wat u over die onderwerpen uit de literatuur hebt geleerd en wat relevant was voor uw lespraktijk.

Voor het onderdeel Toepassing:

- een kritische verantwoording van de toetsen/ toetsvormen en/of assessmentvormen/ zelfbeoordeling die u gebruikt voor een bepaalde lesgroep, inclusief wat u doet met de informatie die de toetsen en/of assessmentvormen opleveren;
- een praktijkvoorbeeld van een cursistendossier of taalportfolio, met een verantwoording hoe u daarmee omgaat.

Verzamel de bewijzen in een aparte map, los van uw portfolio. Lees eerst de algemene opmerkingen over het verzamelen van bewijzen op pagina 25.

B.1 Pedagogische competentie

Algemene omschrijving van de competentie

De NT2-docent geeft op een bezielende manier leiding, schept een vriendelijke coöperatieve sfeer en zorgt voor een open communicatieve leeromgeving. Hij schept een veilig klimaat in de klas en bevordert de emancipatie van de leerders.

Checklist

De competentie is uitgewerkt in dertien punten. Geef uzelf een score op elk van deze punten en noteer deze in het vakje achter de stelling.

Let op: bij het onderdeel Kennis wordt telkens genoemd dat u *op een praktisch niveau op de hoogte bent van* ... Dit houdt in dat u niet per se studies of cursussen in deze onderwerpen moet hebben gedaan, maar dat u aannemelijk kunt maken dat u iets weet van de genoemde onderwerpen en dit met een praktisch bewijs kunt aantonen.

Kennis

Kies een cijfer tussen 1 = weinig competent en 6 = zeer competent; 2, 3, 4 en 5 zijn tussenwaarden	1 - 6
1. Ik ben op een praktisch niveau op de hoogte van interculturele communicatie.	
2. Ik ben op een praktisch niveau op de hoogte van groepsdynamica.	
3. Ik ben op een praktisch niveau op de hoogte van mogelijke gevolgen van traumatische ervaringen.	
4. Ik ben op een praktisch niveau op de hoogte van de mogelijkheden en ambities van de cursisten en de trajecten die daartoe leiden.	
5. Ik ben me bewust van de implicaties van deze vier punten voor mijn eigen handelen.	

Toepassing

Kies een cijfer tussen 1 = weinig competent en 6 = zeer competent; 2, 3, 4 en 5 zijn tussenwaarden	1 - 6
6. Ik heb goed contact met de cursisten.	
7. Ik werk goede samen met de cursisten en zorg ervoor dat ze onderlinge samenwerken.	
8. Ik heb in mijn lessen een goed evenwicht tussen sturing en het geven van eigen verantwoordelijkheid.	
9. Ik zorg voor een veilig klimaat in de klas.	
10. Ik toon respect en heb een open houding ten aanzien van cultuurverschillen. Ik kan mijn eigen cultuur benoemen en weet welke rol deze speelt bij mijn onderwijs.	
11. Ik ga adequaat om met sociale, juridische, psychologische probleemsituaties, als deze zich voordoen.	
12. Ik heb goed zicht op mijn taak binnen het grotere traject van de cursist.	
13. Ik motiveer cursisten om te leren en moedig hen aan om zelfstandig te handelen in het leerproces.	

Eindscore

Bepaal uw eindscore op basis van de ingevulde scores bij de checklist. Bedenk of u het eens bent met deze eindscore: doet u uzelf recht hiermee? Neem deze score over in uw portfolio.

Op dit onderdeel beschouw ik mijzelf als   1   2   3   4   5   6   competent

Toelichting

Beschrijf in uw portfolio waarom u uzelf deze score heeft gegeven. U kunt daarbij ingaan op de onderdelen van de checklist die voor u belangrijk zijn bij deze competentie en een korte beschrijving geven waarom u dat vindt. U kunt daarbij kort een ervaring uit uw loopbaan geven. U hoeft dus niet alle punten te gebruiken of te beschrijven. Op deze manier maakt u uw visie op deze competentie duidelijk. Verwijs in uw tekst, indien mogelijk, naar de bewijzen die u opvoert. Zo maakt u de relatie tussen de competentie en de bewijzen duidelijk. Lees eerst de algemene opmerkingen over het schrijven van de toelichting op pagina 25.

Mogelijke bewijzen

Bij deze competentie kunt u denken aan de volgende bewijzen:

- veel facetten komen aan bod in de 360 graden feedback;
- daarnaast kunt u de Quick Scan van het Lerarenweb invullen (te vinden op www.lerarenweb.nl), met daarbij voorbeelden van kenmerkende situaties waarin u toont competent te zijn op aspecten van B1.

Verzamel de bewijzen in een aparte map, los van uw portfolio. Lees eerst de algemene opmerkingen over het verzamelen van bewijzen op pagina 25.

B.2 Organisatorische competentie

Algemene omschrijving van de competentie

De NT2-docent zorgt voor een overzichtelijke, ordelijke, taakgerichte en stimulerende sfeer en is systematisch in het bijhouden en ordenen van gegevens.

Checklist

De competentie is uitgewerkt in negen punten. Geef uzelf een score op elk van deze punten en noteer deze in het vakje achter de stelling.

Kennis

Kies een cijfer tussen 1 = weinig competent en 6 = zeer competent; 2, 3, 4 en 5 zijn tussenwaarden	1 - 6
1. Ik ben op de hoogte van relevante aspecten van klassenmanagement.	
2. Ik ken organisatorische aspecten van verschillende soorten leeromgevingen in en buiten mijn instelling.	
3. Ik ben op de hoogte van het kwaliteitssystem van de instelling (indien aanwezig).	

Toepassing

Kies een cijfer tussen 1 = weinig competent en 6 = zeer competent; 2, 3, 4 en 5 zijn tussenwaarden	1 - 6
4. Ik hanteer op een consequente manier concrete, functionele en door de cursisten gedragen procedures en afspraken.	
5. Ik houd een planning aan die bij de cursisten bekend is.	
6. Ik ga adequaat om met de tijd.	
7. Ik zorg voor duidelijke instructies en doelen.	
8. Ik houd systematisch cursistendossiers bij.	
9. Ik voldoe aan de afgesproken procedures voor kwaliteitszorg.	

Eindscore

Bepaal uw eindscore op basis van de ingevulde scores bij de checklist. Bedenk of u het eens bent met deze eindscore: doet u uzelf recht hiermee? Neem deze score over in uw portfolio.

Op dit onderdeel beschouw ik mijzelf als   1   2   3   4   5   6   competent

Toelichting

Beschrijf in uw portfolio waarom u uzelf deze score heeft gegeven. U kunt daarbij ingaan op de onderdelen van de checklist die voor u belangrijk zijn bij deze competentie en een korte beschrijving geven waarom u dat vindt. U kunt daarbij kort een ervaring uit uw loopbaan geven. U hoeft dus niet alle punten te gebruiken of te beschrijven. Op deze manier maakt u uw visie op deze competentie duidelijk. Verwijs in uw tekst, indien mogelijk, naar de bewijzen die u opvoert. Zo maakt u de relatie tussen de competentie en de bewijzen duidelijk. Lees eerst de algemene opmerkingen over het schrijven van de toelichting op pagina 25.

Mogelijke bewijzen

Bij deze competentie kunt u denken aan de volgende bewijzen:

- het onderdeel *klassenmanagement* komt aan bod in de lesobservatie (een verplicht bewijs);
- in het verplichte bewijs *360 graden feedback* wordt gekeken naar bredere aspecten in de organisatie, inclusief uw externe contacten.

Verzamel de bewijzen in een aparte map, los van uw portfolio. Lees eerst de algemene opmerkingen over het verzamelen van bewijzen op pagina 25.

B.3 Competent in het samenwerken met collega's

Algemene omschrijving van de competentie

De docent NT2 is zich bewust van zijn verantwoordelijkheid in het samenwerken met collega's en heeft voldoende kennis en vaardigheden om een professionele bijdrage te leveren aan een goed pedagogisch en didactisch klimaat op de school, aan goede werkverhoudingen en een goede schoolorganisatie.

Checklist

De competentie is uitgewerkt in acht punten. Geef uzelf een score op elk van deze punten en noteer deze in het vakje achter de stelling.

Let op: bij het onderdeel Kennis wordt telkens genoemd dat u *op een praktisch niveau op de hoogte bent van ...*. Dit houdt in dat u niet per se studies of cursussen in deze onderwerpen moet hebben gedaan, maar dat u aannemelijk kunt maken dat u iets weet van de genoemde onderwerpen en dit met een praktisch bewijs kunt aantonen.

Kennis

Kies een cijfer tussen 1 = weinig competent en 6 = zeer competent; 2, 3, 4 en 5 zijn tussenwaarden	1 - 6
1. Ik ben op een praktisch niveau op de hoogte van methodieken voor samenwerking en intervisie.	
2. Ik ben op een praktisch niveau op de hoogte van goede overlegstructuren en de verdeling van bevoegdheden.	
3. Ik ben op een praktisch niveau op de hoogte van instrumenten voor taalbeleid.	

Toepassing

Kies een cijfer tussen 1 = weinig competent en 6 = zeer competent; 2, 3, 4 en 5 zijn tussenwaarden	1 - 6
4. Ik deel informatie die voor de voortgang van het werk van belang is met collega's en/of duale partners en ik maak gebruik van informatie die ik van hen krijg.	
5. Ik lever een constructieve bijdrage aan verschillende vormen van overleg.	
6. Ik geef en ontvang collegiale consultatie en intervisie.	
7. Ik sta open voor constructieve feedback op mijn functioneren.	
8. Ik ben bereid om, als dat nodig is, extra taken op me te nemen.	

Eindscore

Bepaal uw eindscore op basis van de ingevulde scores bij de checklist. Bedenk of u het eens bent met deze eindscore: doet u uzelf recht hiermee? Neem deze score over in uw portfolio.

Op dit onderdeel beschouw ik mijzelf als   1   2   3   4   5   6   competent

Toelichting

Beschrijf in uw portfolio waarom u uzelf deze score heeft gegeven. U kunt daarbij ingaan op de onderdelen van de checklist die voor u belangrijk zijn bij deze competentie en een korte beschrijving geven waarom u dat vindt. U kunt daarbij kort een ervaring uit uw loopbaan geven. U hoeft dus niet alle punten te gebruiken of te beschrijven. Op deze manier maakt u uw visie op deze competentie duidelijk. Verwijs in uw tekst, indien mogelijk, naar de bewijzen die u opvoert. Zo maakt u de relatie tussen de competentie en de bewijzen duidelijk. Lees eerst de algemene opmerkingen over het schrijven van de toelichting op pagina 25.

Mogelijke bewijzen

Bij deze competentie kunt u denken aan de volgende bewijzen:

- veel van deze competenties komen aan bod in de 360 graden feedback (een verplicht bewijs);
- daarnaast kunt u voor dit onderdeel de Quick Scan van het Lerarenweb invullen, www.lerarenweb.nl, met daarbij voorbeelden van kenmerkende situaties waarin u toont competent te zijn op aspecten van B3.

Verzamel de bewijzen in een aparte map, los van uw portfolio. Lees eerst de algemene opmerkingen over het verzamelen van bewijzen op pagina 25.

B.4 Competent in reflectie en ontwikkeling

Omschrijving van de competentie

De NT2-docent denkt regelmatig na over zijn beroepsopvattingen en zijn professionele bekwaamheid. Hij/zij streeft ernaar zijn beroepsuitoefening bij de tijd te houden en te verbeteren.

Checklist

De competentie is uitgewerkt in zeven punten. Geef uzelf een score op elk van deze punten en noteer deze in het vakje achter de stelling.

Kennis

Kies een cijfer tussen 1 = weinig competent en 6 = zeer competent; 2, 3, 4 en 5 zijn tussenwaarden	1 - 6
1. Ik ken de vaktijdschriften en lees ze regelmatig.	
2. Ik ken de onderwijspraktijk in andere onderwijsorganisaties en actuele ontwikkelingen op het gebied van inhoud, werkwijze en organisatievormen.	
3. Ik ben op de hoogte van actuele ontwikkelingen in maatschappij en bedrijfsleven die relevant zijn voor het onderwijs.	

Toepassing

Kies een cijfer tussen 1 = weinig competent en 6 = zeer competent; 2, 3, 4 en 5 zijn tussenwaarden	1 - 6
4. Ik kan planmatig werken aan de ontwikkeling van mijn bekwaamheid op basis van een goede analyse van mijn competenties.	
5. Ik houd mijn vakliteratuur bij.	
6. Ik bezoek studiedagen, conferenties of cursussen.	
7. Ik sta open voor informatie van cursisten, en collega's en collegiale hulp in de vorm van bijvoorbeeld interview of supervisie.	

Eindscore

Bepaal uw eindscore op basis van de ingevulde scores bij de checklist. Bedenk of u het eens bent met deze eindscore: doet u uzelf recht hiermee? Neem deze score over in uw portfolio.

Op dit onderdeel beschouw ik mijzelf als   1   2   3   4   5   6   competent

Toelichting

Beschrijf in uw portfolio waarom u uzelf deze score heeft gegeven. U kunt daarbij ingaan op de onderdelen van de checklist die voor u belangrijk zijn bij deze competentie en een korte beschrijving geven waarom u dat vindt. U kunt daarbij kort een ervaring uit uw loopbaan geven. U hoeft dus niet alle punten te gebruiken of te beschrijven. Op deze manier maakt u uw visie op deze competentie duidelijk. Verwijs in uw tekst, indien mogelijk, naar de bewijzen die u opvoert. Zo maakt u de relatie tussen de competentie en de bewijzen duidelijk. Lees eerst de algemene opmerkingen over het schrijven van de toelichting op pagina 25.

Mogelijke bewijzen

Bij de beoordeling van deze competentie wordt gekeken naar het overzicht van trainingen en studiedagen die u in deel 1 van dit Portfolio hebt gegeven. Tevens komen veel van de competenties terug in de 360 graden feedback. Daarnaast kunt u denken aan de volgende bewijzen:

Voor het onderdeel Kennis:

- een overzicht van de vakliteratuur die u bijhoudt.

Voor het onderdeel Toepassing:

- een korte analyse van uw sterke en zwakke punten met betrekking tot het lesgeven in NT2;
- het onderdeel de Quick Scan van het Lerarenweb (te vinden op www.lerarenweb.nl) dat bij deze competentie past, met daarbij voorbeelden van kenmerkende situaties waarin u toont competent te zijn;
- een praktijkvoorbeeld van één van de genoemde punten hierboven, met een verantwoording daarvan.

Verzamel de bewijzen in een aparte map, los van uw portfolio. Lees eerst de algemene opmerkingen over het verzamelen van bewijzen op pagina 25.

B.5 Competent in het samenwerken met de omgeving

Algemene omschrijving van de competentie

De NT2-docent levert in het belang van zijn/haar cursisten en de school zijn/haar bijdrage aan een goede samenwerking met mensen en instellingen in de context van de school.

Checklist

De competentie is uitgewerkt in vijf punten. Geef uzelf een score op elk van deze punten en noteer deze in het vakje achter de stelling.

Kennis

Kies een cijfer tussen 1 = weinig competent en 6 = zeer competent; 2, 3, 4 en 5 zijn tussenwaarden	1 - 6
1. Ik ben op de hoogte van de leefwereld van de cursisten en in het geval van voortgezet onderwijs die van de ouders of verzorgers.	
2. Ik ben op de hoogte van samenwerkingsverbanden tussen onderwijs en bedrijfsleven of maatschappelijke instellingen en ik weet hoe ik ervoor kan zorgen dat het binnen- en buitenschoolse leren en de interne en externe begeleiding van mijn cursisten goed op elkaar afgestemd is.	

Toepassing

Kies een cijfer tussen 1 = weinig competent en 6 = zeer competent; 2, 3, 4 en 5 zijn tussenwaarden	1 - 6
3. Ik verschaft op een professionele manier informatie aan belanghebbenden en ik maak gebruik de informatie die ik via hen krijg.	
4. Ik neem op een constructieve manier deel aan overleggen (indien nodig).	
5. Ik verantwoord mijn professionele opvattingen en werkwijzen aan hen en zo nodig pas ik mijn werkwijze aan.	

Eindscore

Bepaal uw eindscore op basis van de ingevulde scores bij de checklist. Bedenk of u het eens bent met deze eindscore: doet u uzelf recht hiermee? Neem deze score over in uw portfolio.

Op dit onderdeel beschouw ik mijzelf als   1   2   3   4   5   6   competent

Toelichting

Beschrijf in uw portfolio waarom u uzelf deze score heeft gegeven. U kunt daarbij ingaan op de onderdelen van de checklist die voor u belangrijk zijn bij deze competentie en een korte beschrijving geven waarom u dat vindt. U kunt daarbij kort een ervaring uit uw loopbaan geven. U hoeft dus niet alle punten te gebruiken of te beschrijven. Op deze manier maakt u uw visie op deze competentie duidelijk. Verwijs in uw tekst, indien mogelijk, naar de bewijzen die u opvoert. Zo maakt u de relatie tussen de competentie en de bewijzen duidelijk. Lees eerst de algemene opmerkingen over het schrijven van de toelichting op pagina 25.

Mogelijke bewijzen

Bij deze competentie kunt u denken aan de volgende bewijzen:

- veel van de onderdelen van deze competentie komen aan bod in de 360 graden feedback (een verplicht bewijs);
- u beschrijft een aantal kenmerkende situaties in de contacten met de omgeving van uw cursisten en uw instelling, en reflecteert op uw eigen handelen daarbij.

Verzamel de bewijzen in een aparte map, los van uw portfolio. Lees eerst de algemene opmerkingen over het verzamelen van bewijzen op pagina 25.

C.1 Alfabetisering

Algemene omschrijving van de competentie

De alfabetiseringsdocent beschikt over de eigenschappen zoals beschreven in het basisprofiel, is daarenboven bekwaam in de omgang met zeer laagopgeleide leerders en beheerst de didactiek van het aanvankelijk lees- en schrijfonderwijs.

Checklist

De competentie is uitgewerkt in zeven punten. Geef uzelf een score op elk van deze punten en noteer deze in het vakje achter de stelling.

Kennis

Kies een cijfer tussen 1 = weinig competent en 6 = zeer competent; 2, 3, 4 en 5 zijn tussenwaarden	1 - 6
1. Ik ben op de hoogte van de problemen die ongeletterden ervaren zowel in als buiten het onderwijs.	
2. Ik ken het verschil tussen analfabetisme en het beheersen van een ander schrift en de implicaties daarvan voor het onderwijs.	
3. Ik ben op de hoogte van de vakliteratuur over alfabetisering.	
4. Ik ben op de hoogte van de didactiek van het aanvankelijk lees- en schrijfonderwijs.	

Toepassing

Kies een cijfer tussen 1 = weinig competent en 6 = zeer competent; 2, 3, 4 en 5 zijn tussenwaarden	1 - 6
5. Ik maak een duidelijk onderscheid tussen mondelinge en schriftelijke taalverwerving, ik heb oog voor de verschillende niveaus van mondeling taalgebruik van cursisten en ik gebruik deze informatie door in mijn lessen adequaat te differentiëren.	
6. Ik ga adequaat om met het feit dat cursisten nauwelijks of geen ervaring hebben met elementaire studievaardigheden en schoolse situaties.	
7. Ik heb zicht op de (ook niet onderwijsgebonden) capaciteiten van de cursisten en ik adviseer over hun mogelijkheden voor stages in bedrijfsleven of maatschappelijke instellingen.	

Eindscore

Bepaal uw eindscore op basis van de ingevulde scores bij de checklist. Bedenk of u het eens bent met deze eindscore: doet u uzelf recht hiermee? Neem deze score over in uw portfolio.

Op dit onderdeel beschouw ik mijzelf als   1   2   3   4   5   6   competent

Toelichting

Beschrijf in uw portfolio waarom u uzelf deze score heeft gegeven. U kunt daarbij ingaan op de onderdelen van de checklist die voor u belangrijk zijn bij deze competentie en een korte beschrijving geven waarom u dat vindt. U kunt daarbij kort een ervaring uit uw loopbaan geven. U hoeft dus niet alle punten te gebruiken of te beschrijven. Op deze manier maakt u uw visie op deze competentie duidelijk. Verwijs in uw tekst, indien mogelijk, naar de bewijzen die u opvoert. Zo maakt u de relatie tussen de competentie en de bewijzen duidelijk. Lees eerst de algemene opmerkingen over het schrijven van de toelichting op pagina 25.

Mogelijke bewijzen

Bij deze competentie kunt u denken aan de volgende bewijzen:

Voor het onderdeel Kennis:

- een overzicht van de gevolgde (bij)scholing op het terrein van de alfabetisering, inclusief een reflectie op wat dat betekent heeft voor uw lespraktijk;
- een beschrijving van het belang van de gelezen vakliteratuur op het terrein van de alfabetisering voor uw eigen lespraktijk.

Voor het onderdeel Toepassing:

- een beschrijving van uw ervaringen met groepen analfabeten;
- een of meer voorbeelden van zelf ontwikkeld lesmateriaal of een portfolio, inclusief de beschrijving van het doel ervan en de ervaring daarmee in de praktijk; of
- een beschrijving hoe u cursisten begeleidt in het leren buiten de school, bijvoorbeeld door middel van stages of maatschappelijke activiteiten;

- een beschrijving hoe u differentieert op mondeling taalgebruik, en hoe u het leren lezen en schrijven hieraan koppelt;
- enkele voorbeelden van kenmerkende situaties uit uw lespraktijk met analfabeten, en overwegingen bij uw eigen handelen daarin, ten einde aan te tonen dat u in die situaties competent bent op dit aspect.

Verzamel de bewijzen in een aparte map, los van uw portfolio. Lees eerst de algemene opmerkingen over het verzamelen van bewijzen op pagina 25.

C.2 Docent in geïntegreerde of duale trajecten

Algemene omschrijving van de competentie

De NT2-docent in een geïntegreerde of duale onderwijscontext is zich bewust van zijn verantwoordelijkheid voor het adequaat bevorderen van de tweedetaalontwikkeling van zijn/haar cursisten binnen een context waarin vakinhouden centraal staan. Hij/zij werkt dan ook intensief samen met de betrokken vakdocent(en). Hij/zij voldoet verder aan de eisen zoals gesteld in het basisprofiel.

Checklist

De competentie is uitgewerkt in negen punten. Geef uzelf een score op elk van deze punten en noteer deze in het vakje achter de stelling.

Kennis

Kies een cijfer tussen 1 = weinig competent en 6 = zeer competent; 2, 3, 4 en 5 zijn tussenwaarden	1 - 6
1. Ik ben op de hoogte van vormen van taalonderwijs waarbij de inhoud van een vak (vakkennis) centraal staat, de onderliggende principes en de consequenties daarvan voor de inrichting van het onderwijs.	
2. Ik ken de inhoud, de aard van de praktijkcomponent en van de opleidingscomponent van het vakonderwijs in kwestie en de wijze van denken daarin.	
3. Ik ben op de hoogte van de functionele eisen die aan het mondelinge en schriftelijke taalgebruik in dat vak/die functioneringomgeving gesteld worden bij de uitoefening van het beroep zowel tijdens leerwerkstages als na afronding van de opleiding.	

Toepassing

Kies een cijfer tussen 1 = weinig competent en 6 = zeer competent; 2, 3, 4 en 5 zijn tussenwaarden	1 - 6
4. Ik werk op een constructieve en intensieve wijze samen met de vakcollega en andere duale partners.	
5. Ik formuleer de doelen zo dat ze gemeenschappelijk zijn en gekoppeld zijn aan de vakinhouden en de praktijkcomponent.	
6. Ik maak het onderscheid tussen aspecten (vakwoorden bijvoorbeeld) die typisch onder verantwoordelijkheid van de vakdocent vallen en de zaken die mij als taaldocent aangaan.	
7. Ik breng de NT2-didactiek en -uitgangspunten over op de vakdocenten/duale partners.	
8. Ik ontwikkel in samenwerking met de vakdocent en de praktijkbegeleider lesmateriaal, waarbij we rekening houden met het huidige niveau of niveaus van de cursisten, en waarin we bij de opbouw rekening houden met de uiteindelijk te bereiken doelen.	
9. Ik observeer het gedrag van de cursisten in de werkpraktijk en ik ben in staat praktijkgericht te evalueren.	

Eindscore

Bepaal uw eindscore op basis van de ingevulde scores bij de checklist. Bedenk of u het eens bent met deze eindscore: doet u uzelf recht hiermee? Neem deze score over in uw portfolio.

Op dit onderdeel beschouw ik mijzelf als   1   2   3   4   5   6   competent

Toelichting

Beschrijf in uw portfolio waarom u uzelf deze score heeft gegeven. U kunt daarbij ingaan op de onderdelen van de checklist die voor u belangrijk zijn bij deze competentie en een korte beschrijving geven waarom u dat vindt. U kunt daarbij kort een ervaring uit uw loopbaan geven. U hoeft dus niet alle punten te gebruiken of te beschrijven. Op deze manier maakt u uw visie op deze competentie duidelijk. Verwijs in uw tekst, indien mogelijk, naar de bewijzen die u opvoert. Zo maakt u de relatie tussen de competentie en de bewijzen duidelijk. Lees eerst de algemene opmerkingen over het schrijven van de toelichting op pagina 25.

Mogelijke bewijzen

Bij deze competentie kunt u denken aan de volgende bewijzen:

Voor het onderdeel Kennis:

- een overzicht van gevolgde (bij)scholing op het terrein van het inhoudsgericht taalonderwijs, inclusief een reflectie op wat dat betekent heeft voor uw lespraktijk;
- een beschrijving van het belang van de gelezen vakliteratuur op het terrein van het inhoudsgericht taalonderwijs voor uw eigen lespraktijk.

Voor het onderdeel Toepassing:

- een beschrijving van uw ervaringen met duale of geïntegreerde trajecten;
- een beschrijving hoe u samen met een inhoudelijk deskundige (bijvoorbeeld een vakdocent) een curriculum hebt opgezet en in praktijk brengt, met aandacht voor de in rubriek C2 genoemde punten.

Verzamel de bewijzen in een aparte map, los van uw portfolio. Lees eerst de algemene opmerkingen over het verzamelen van bewijzen op pagina 25.

C.3 Docent in inburgeringstrajecten

Algemene omschrijving van de competentie

De NT2-docent in een inburgeringstraject is in staat om een zorgvuldig opgebouwd tweedetaalprogramma uit te voeren gericht op de eisen van het Inburgeringexamen en het Staatsexamen NT2. Hierbij sluit hij/zij aan bij de beginsituatie van de deelnemers en het doelperspectief. Hij is in staat de voorkennis van de inburgeraar in kaart te brengen en deze te verbinden met de educatieve behoeften van de deelnemers, in relatie tot de beoogde maatschappelijke participatie en gemeten naar de eisen van het Inburgeringexamen c.q. Staatsexamens NT2. Hij/zij is in staat om, indien nodig, de koppeling met de niet-talige doelstellingen van een inburgeringprogramma te bewaken. Hij/zij is in staat om gemeenschappelijke doelen te formuleren, gekoppeld aan de praktijkcomponent van het duale traject waarin hij/zij opereert. Hij/zij is in staat de onderdelen 'kennis van de Nederlandse samenleving' zoveel mogelijk te integreren in het taalonderwijs en hiervoor samen te werken met anderen. Waar nodig stemt hij/zij af en werkt samen met andere betrokkenen, zoals de coach die verantwoordelijk is voor de praktijkcomponent en een re-integratieconsulent.

Checklist

De competentie is uitgewerkt in tien punten. Geef uzelf een score op elk van deze punten en noteer deze in het vakje achter de stelling.

Kennis

Kies een cijfer tussen 1 = weinig competent en 6 = zeer competent; 2, 3, 4 en 5 zijn tussenwaarden	1 - 6
1. Ik ken de eindtermen zoals vastgelegd in de cruciale praktijksituaties taal en kennis van de Nederlandse samenleving voor de verschillende profielen inburgeraars (OGO, Werk, Maatschappelijke participatie en Ondernemerschap).	
2. Ik ben op de hoogte van het vereiste taalniveau voor het Inburgeringsexamen en de Staatsexamens NT2 voor oudkomers en nieuwkomers, verplichte en vrijwillige inburgeraars.	
3. Ik ben op de hoogte van de wijze van toetsen van het praktijkdeel en het centrale deel van het Inburgeringsexamen.	
4. Ik ken de doelgroepen inburgeraars en de grote onderlinge verschillen in beginsituatie ten aanzien van taal, leerbaarheid, kennis van de Nederlandse samenleving e.d.	
5. Ik ben op de hoogte van leerwegen en leermiddelen die ik naast de reguliere taalmethodes in kan zetten voor de inburgering en voor de verbinding met de duale component.	
6. Ik ken de wensen en verwachtingen van de opdrachtgevers en direct betrokkenen, i.c. de gemeente, het re-integratiebedrijf, de werkgever, het schoolbestuur, de vakopleiding, etc.	

Toepassing

Kies een cijfer tussen 1 = weinig competent en 6 = zeer competent; 2, 3, 4 en 5 zijn tussenwaarden	1 - 6
7. De trajecten waarin ik lesgeef passen bij de behoeften en de mogelijkheden van de inburgeraars, in overeenstemming zijn met de verwachtingen van de opdrachtgevers en de eisen van de examens.	
8. De trajecten waarin ik lesgeef passen bij belangrijk geachte uitgangspunten van de inburgering, zoals concrete maatschappelijke participatie.	
9. De trajecten waarin ik lesgeef passen in brede samenwerkingsverbanden, waarbij er samenhang en afstemming is tussen het inburgeringsonderwijs en de praktijkcomponent en waarbij er afstemming is tussen diverse begeleiders.	
10. Ik bereid mijn cursisten op efficiënte en effectieve wijze voor op de van toepassing zijnde examenonderdelen: het portfolio, de assessments, het elektronisch praktijkexamen, de toets gesproken Nederlands, de toets kennis van de Nederlandse samenleving, dan wel de onderdelen lezen, luisteren, spreken en schrijven van de Staatsexamens NT2.	

Eindscore

Bepaal uw eindscore op basis van de ingevulde scores bij de checklist. Bedenk of u het eens bent met deze eindscore: doet u uzelf recht hiermee? Neem deze score over in uw portfolio.

Op dit onderdeel beschouw ik mijzelf als   1   2   3   4   5   6   competent

Toelichting

Beschrijf in uw portfolio waarom u uzelf deze score heeft gegeven. U kunt daarbij ingaan op de onderdelen van de checklist die voor u belangrijk zijn bij deze competentie en een korte beschrijving geven waarom u dat vindt. U kunt daarbij kort een ervaring uit uw loopbaan geven. U hoeft dus niet alle punten te gebruiken of te beschrijven. Op deze manier maakt u uw visie op deze competentie duidelijk. Verwijs in uw tekst, indien mogelijk, naar de bewijzen die u opvoert. Zo maakt u de relatie tussen de competentie en de bewijzen duidelijk. Lees eerst de algemene opmerkingen over het schrijven van de toelichting op pagina 25.

Mogelijke bewijzen

Bij deze competentie kunt u denken aan de volgende bewijzen:

Voor het onderdeel Kennis:

- een overzicht van gevolgde (bij)scholing op het terrein van het inburgeringsonderwijs, inclusief een reflectie op wat dat betekent heeft voor uw lespraktijk;
- een beschrijving van het belang van de gelezen vakliteratuur op het terrein van het inburgeringsonderwijs voor uw eigen lespraktijk.

Voor het onderdeel Toepassing:

- een beschrijving van uw ervaringen met het inburgeringsonderwijs;
- een beschrijving hoe u (eventueel samen met anderen) een curriculum hebt opgezet en in praktijk brengt.

Verzamel de bewijzen in een aparte map, los van uw portfolio. Lees eerst de algemene opmerkingen over het verzamelen van bewijzen op pagina 25.

C.4 Evaluatiedeskundige/beoordelaar-examinator

Algemene omschrijving van de competentie

Het is wenselijk en nuttig voor een instelling om een specialist te hebben die verantwoordelijk is voor de evaluatieprocedures, gelet op de eisen die er in het onderwijs gesteld worden aan evalueren.

Checklist

De competentie is uitgewerkt in vier punten. Geef uzelf een score op elk van deze punten en noteer deze in het vakje achter de stelling.

Kies een cijfer tussen 1 = weinig competent en 6 = zeer competent; 2, 3, 4 en 5 zijn tussenwaarden	1 - 6
1. Ik ben speciaal opgeleid voor mijn taak,	
2. Ik heb veel meer ervaring met toetsing en assessment dan de gemiddelde docent.	
3. Ik ben in staat instrumenten/procedures te ontwikkelen en te evalueren.	
4. Ik kan leiding en training geven aan collega's die het uitvoerende werk doen.	

Eindscore

Bepaal uw eindscore op basis van de ingevulde scores bij de checklist. Bedenk of u het eens bent met deze eindscore: doet u uzelf recht hiermee? Neem deze score over in uw portfolio.

Op dit onderdeel beschouw ik mijzelf als   1   2   3   4   5   6   competent

Toelichting

Beschrijf in uw portfolio waarom u uzelf deze score heeft gegeven. U kunt daarbij ingaan op de onderdelen van de checklist die voor u belangrijk zijn bij deze competentie en een korte beschrijving geven waarom u dat vindt. U kunt daarbij kort een ervaring uit uw loopbaan geven. U hoeft dus niet alle punten te gebruiken of te beschrijven. Op deze manier maakt u uw visie op deze competentie duidelijk. Verwijs in uw tekst, indien mogelijk, naar de bewijzen die u opvoert. Zo maakt u de relatie tussen de competentie en de bewijzen duidelijk. Lees eerst de algemene opmerkingen over het schrijven van de toelichting op pagina 25.

Mogelijke bewijzen

Bij deze competentie kunt u denken aan de volgende bewijzen:

Voor het onderdeel Kennis:

- een overzicht van gevolgde (bij)scholing op het terrein van evaluatie en toetsing, inclusief een reflectie op wat dat betekent heeft voor uw lespraktijk;
- een beschrijving van het belang van de gelezen vakliteratuur op het terrein van evaluatie en toetsing voor uw eigen lespraktijk.

Voor het onderdeel Toepassing:

- een overzicht van uw specifieke werkervaring als evaluatiedeskundige;
- voorbeelden van zelfontwikkelde evaluatie-instrumenten of evaluatieprocedures, inclusief een verantwoording daarvan.

Verzamel de bewijzen in een aparte map, los van uw portfolio. Lees eerst de algemene opmerkingen over het verzamelen van bewijzen op pagina 25.

C.X Andere specialistische NT2-docentcompetentie(s)

Algemene omschrijving van de competentie

Deze pagina heeft met opzet een open karakter. In verschillende onderwijsomgevingen kunnen personen belast zijn met specifieke taken die inhoudelijk wel op het NT2-gebied liggen, maar onmogelijk allemaal uitputtend beschreven kunnen worden in dit document. Zo kent men in sommige instellingen de NT2-coördinator die nieuwe collega's opleidt en lessen bezoekt van collega's. U kunt ook denken aan vormen van remedial teaching die specifiek op NT2 gericht zijn, aan NT2-docenten die collega's begeleiden en instrueren in meertalige klassen, aan NT2-docenten die bijzonder veel gespecialiseerde ervaring hebben verzameld voor het trainen van hoogopgeleide anderstaligen ten behoeve van studies in het hoger onderwijs, of aan experts in het werken met groepen ouders van schoolgaande kinderen. Kortom, u kunt hier een eigen invulling geven, zolang deze maar ligt op NT2-gebied.

Beschrijf uw specialisatie in algemene termen. Probeer aan te geven wat het doel is van deze specialisatie (voor de instelling, voor de cursisten), wat uw taken zijn (wat u kan en wat u doet). Lees de algemene omschrijvingen van de andere competenties voor meer inspiratie.

Checklist

Bedenk nu zelf een aantal punten die horen bij uw specialisatie. Maak daarbij gebruik van de volgende formuleringen Ik ben op de hoogte van... (voor specifieke kennis die u nodig heeft) en Ik kan... (voor de toepassing in uw lespraktijk). Geef uzelf een score op elk van deze punten en noteer deze in het vakje achter de stelling.

Kennis

Kies een cijfer tussen 1 = weinig competent en 6 = zeer competent; 2, 3, 4 en 5 zijn tussenwaarden	1 - 6
1. Ik ben op de hoogte van...	

Toepassing

Kies een cijfer tussen 1 = weinig competent en 6 = zeer competent; 2, 3, 4 en 5 zijn tussenwaarden	1 - 6
1. Ik kan...	

Eindscore

Bepaal uw eindscore op basis van de ingevulde scores bij de checklist. Bedenk of u het eens bent met deze eindscore: doet u uzelf recht hiermee? Neem deze score over in uw portfolio.

Op dit onderdeel beschouw ik mijzelf als   1   2   3   4   5   6   competent

Toelichting

Beschrijf in uw portfolio waarom u uzelf deze score heeft gegeven. U kunt daarbij ingaan op de onderdelen van de checklist die voor u belangrijk zijn bij deze competentie en een korte beschrijving geven waarom u dat vindt. U kunt daarbij kort een ervaring uit uw loopbaan geven. U hoeft dus niet alle punten te gebruiken of te beschrijven. Op deze manier maakt u uw visie op deze competentie duidelijk. Verwijs in uw tekst, indien mogelijk, naar de bewijzen die u opvoert. Zo maakt u de relatie tussen de competentie en de bewijzen duidelijk. Lees eerst de algemene opmerkingen over het schrijven van de toelichting op pagina 25.

Mogelijke bewijzen

Bedenk nu zelf welke bewijzen u kunt opvoeren bij deze competentie. Als het mogelijk is, kunt u de bewijzen onderverdelen in bewijzen voor kennis, en bewijzen voor de toepassing.

Verzamel de bewijzen in een aparte map, los van uw portfolio. Lees eerst de algemene opmerkingen over het verzamelen van bewijzen op pagina 25.

7. Verplichte bewijzen

Twee soorten bewijzen zijn verplicht. U moet de volgende bewijzen dus in elk geval toevoegen aan uw portfolio en bewijsstukken:

- een observatie door een collega of een leidinggevende van een les die u heeft gegeven (1 les volstaat),
- de 360 graden feedback, waarbij u door het invullen van verschillende formulieren laat zien hoe cursisten u waarderen, hoe collega's tegen u aankijken en hoe uw leidinggevende uw competenties inschat. Deze feedback voorziet u daarna van uw commentaar: wat vindt u van de scores en hoe interpreteert u ze? Bij veel competenties kunt u deze verplichte bewijzen opvoeren.

Hierna volgt een uitleg van de verplichte bewijzen en alle formulieren die u hierbij nodig heeft. U kunt deze kopiëren en gebruiken. Daarna stopt u ze als bewijs in uw map met bewijzen. Het is de bedoeling dat u de originele formulieren bij uw bewijzen stopt; u hoeft ze dus niet over te typen.

Aanwijzingen bij de formulieren voor lesobservatie

Het bewijs bestaat uit verschillende formulieren. U laat de volgende formulieren invullen (zie pagina 51 en verder in deze handleiding):

- de informatiepagina met daarin feitelijke gegevens over de les die u heeft gegeven
- formulier A: beschrijvend verslag; hierin beschrijft uw observator het verloop van de les van moment tot moment. In steekwoorden kan de observator tijdens de lesobservatie snel noteren wat hij achtereenvolgens in de les ziet, zowel de acties van u als die van de cursisten. Kopieer zo veel exemplaren als nodig is voor de complete lesbeschrijving.

- formulier B: categorisering. De observator groepeerd zijn indrukken in een aantal categorieën die belangrijk zijn voor de beoordeling van de kwaliteit van lesgeven. Het komt de observatie ten goede als de observator direct na afloop van de les deze formulieren kan invullen.
- formulier C: waardering. De observator geeft op dit formulier aan wat zijn waardering per categorie is. Dat doet hij door gebruik te maken van de scores ++, +, +/-, -. Ook voor dit formulier is het van belang dat de observator dit snel na het invullen van formulier B doet.

Met behulp van deze formulieren kan de observator een waardering geven aan de kwaliteit van de gegeven les. Het dient daarbij te gaan om een les waarin de observator goed kan zien hoe de interactie tussen u als docent en cursisten en van de cursisten onderling verloopt. Laat dus geen computerles of een toetsafname observeren. Het is van belang dat de observatie wordt uitgevoerd door een leidinggevende of een collega die bekend staat als een goede docent en minimaal een aantal jaren leservaring heeft in het NT2-onderwijs. Als u werkt met een groep cursisten, gebruikt u bij de lesobservatie de versie die bestemd is voor groepen (zie pagina 51 en verder van deze handleiding); als u lesgeeft aan individuele cursisten kunt u de versie gebruiken die bestemd is voor het lesgeven aan individuele cursisten (pagina 58 en verder van deze handleiding).

Let op: Het lesgeven kent vele facetten, niet altijd zal ieder onderdeel van het observatieformulier in de les te zien zijn. Het spreekt vanzelf dat de observator in dat geval het betreffende item overslaat.

Aanwijzingen bij de formulieren voor 360 graden feedback

De uitsprakenlijst is zodanig opgesteld dat hij te gebruiken is zowel voor NT2-docenten die in teamverband in een instelling werken als voor zelfstandig werkende NT2-docenten. Ook is zowel het lesgeven aan groepen als het lesgeven aan individuele cursisten verwerkt in de lijst. Alleen van de feedbacklijst voor cursisten zijn twee versies gemaakt: een voor groepslessen en een voor individuele lessen. Zelfstandig werkenden wordt aangeraden om, via eigen contacten of via de BV NT2, feedback te vragen aan collega-zzp'ers.

Zo gaat u te werk:

- U kopieert de uitsprakenlijst voor uw leidinggevende, de collega's (2-4 volstaat) en uzelf (pagina 65 en verder van deze handleiding). Als u geen direct leidinggevende hebt, maar een opdrachtgever (als u bijvoorbeeld als zzp'er werkt), kunt u de opdrachtgever vragen de lijst in te vullen. Als uw opdrachtgever geen zicht heeft op uw functioneren, kunt u op andere manieren kenbaar maken dat u gewaardeerd wordt: u kunt bijvoorbeeld laten zien dat u goede relaties onderhoudt met uw opdrachtgevers (via mailcorrespondentie, het feit dat u vaker gevraagd wordt om opdrachten te vervullen etc).
- U vraagt iedereen de lijst voor u in te vullen; wat men niet kan beoordelen kan men natuurlijk open laten. U vult de lijst ook voor uzelf in.
- U kopieert de feedbacklijst die voor uw cursisten bestemd is; hetzij het formulier voor groepen, hetzij de lijst voor individuele cursisten (pagina 69 en 70 en verder van deze handleiding).
- U laat de lijst anoniem invullen.
- Als u alle formulieren teruggekregen heeft, gaat u de scores van toelichting voorzien. Gebruik daarbij de tips die na elke lijst te vinden zijn. De tips voor de uitwerking van de uitsprakenlijst van uw leidinggevende, collega's en uzelf staan op pagina 67. De tips voor de uitwerking van de ingevulde uitsprakenlijst van uw cursisten staan op pagina 71 van deze handleiding.

Bijlagen bij het portfolio

Competent NT2-docent van de BV NT2

BIJLAGE 1

OBSERVATIE VAN EEN GROEPSLES

Naam geobserveerde docent: _____

Datum geobserveerde les: _____

Duur van de geobserveerde les: _____

Gegevens lesgroep

	opleiding			
NT2 niveau	analfabeet	laagopgeleid	middenopgeleid	hoogopgeleid
0-niveau				
NT2 niveau 1				
NT2 niveau 2				
NT2 niveau 3				
NT2 niveau 4				
NT2 niveau 5				

Leertraject (bv inburgering, duaal traject gericht op werk, opleiding, opvoedingsondersteuning, maatschappelijk functioneren, etc.)

In welke fase van het leertraject bevinden de cursisten zich? _____

Hoelang heeft de groep les gehad? _____

Sinds wanneer geeft de docent les aan deze groep? _____

Hoeveel cursisten staan er op de presentielijst? _____

Hoeveel cursisten zijn daadwerkelijk aanwezig? _____

Hoe intensief zijn de lessen van deze lesgroep? _____ uur per week

Gebruikt lesmateriaal (leergang, eigen materiaal, etc.) _____

Naam observant: _____

Functie observant:

leidinggevende

collega docent

Ervaring met NT2-onderwijs _____ jaar

In bezit van het certificaat 'Competent NT2-docent'
van de beroepsvereniging?

ja

nee

FORMULIER B BIJ DE LESOBSERVATIE VAN EEN GROEPSLES: CATEGORISERING

Doelgerichtheid - lesdoel in relatie tot leertraject - taalstimulering	
Begeleiding leerproces - structuur - instructie - werkvormen - differentiatie - sturing - feedback	
Time management - tempo - intensiteit	
Pedagogische competentie - activering cursisten - werkklimaat	
Materiaalgebruik - bord - lesmaterialen - elektronische hulpmiddelen	

FORMULIER C BIJ DE LESOBSERVATIE VAN EEN GROEPSLES: WAARDERING

U kunt een waardering geven voor het lesgeven van de docent met behulp van de volgende vier symbolen:

- ++ = laat genoemd gedrag goed zien
- + = laat genoemd gedrag in voldoende mate zien
- ± = laat genoemd gedrag weinig zien
- = laat genoemd gedrag niet of nauwelijks zien

De cursiveringen bevatten statements met betrekking tot het te waarderen gedrag van de docent, de toelichting eronder bevat voorbeelden waaraan het betreffende gedrag is af te lezen.

Doelgerichtheid	++	+	±	-	comp. profiel
1 Lesdoel in relatie tot leertraject <i>De docent zorgt ervoor dat doel en inhoud van de les zoveel mogelijk gericht zijn op het leerdoel van de cursisten.</i>					A2 A4
De docent laat dit o.a. zien door					
<ul style="list-style-type: none"> - doel en inhoud van de les kenbaar te maken - aan te geven wat er in de les gaat gebeuren in relatie tot het totale programma - een koppeling te maken tussen de lesstof en de taalomgeving van de cursisten - zoveel mogelijk gebruik te maken van authentieke lesmaterialen, aansluitend bij de leefwereld en interesses van de cursisten - te laten zien dat hij/zij zich bewust is van individuele leerbehoeften - aandacht te besteden aan de voor cursisten relevante taalvaardigheden - gebruik te maken van buitenschoolse opdrachten 					
2 Taalstimulering <i>De docent creëert ruimschoots mogelijkheden voor taalgebruik door cursisten.</i>					A4
De docent laat dit o.a. zien door					
<ul style="list-style-type: none"> - oefenvormen te gebruiken die echte communicatie teweeg brengen - cursisten regelmatig te vragen naar persoonlijke ervaringen en opvattingen - gestelde vragen niet meteen zelf te beantwoorden maar deze eerst terug te sturen naar de lesgroep - doordat de cursisten vaker aan het woord zijn dan de docent - door interactie tussen de cursisten onderling te stimuleren 					
Begeleiding leerproces					
1 Structuur <i>De docent werkt vanuit een duidelijke structuur in de les.</i>					B2
De docent laat dit o.a. zien					
<ul style="list-style-type: none"> - doordat hij de les goed heeft voorbereid - doordat hij werkt volgens een duidelijk plan; dat plan is bekend bij de cursisten - door een verband aan te geven tussen wat er in de vorige les behandeld is en de huidige les - door een duidelijke afbakening te maken tussen verschillende lesonderdelen - door te werken vanuit het vut-model 					
2 Instructie <i>De docent geeft duidelijke uitleg en instructie.</i>					A4 B2
De docent laat dit o.a. zien door					
<ul style="list-style-type: none"> - de lesstof op meerdere manieren uit te leggen, en daarbij verschillende concrete voorbeelden te geven - uitleg te geven aan de hand van zinvolle contexten - gebruik te maken van visualia, 'props', schema's en grafieken om betekenissen uit te leggen - altijd te controleren of uitleg en instructie goed begrepen zijn 					

	++	+	±	-	comp. profiel
3 Werkvormen <i>De docent maakt gebruik van een scala aan werkvormen om de lesstof te oefenen.</i>					A4
De docent laat dit o.a. zien door - gevarieerde, afwisselende werk - en oefenvormen te gebruiken - uiteenlopende groepsvormen tijdens het leerproces te hanteren					
4 Differentiatie <i>De docent toont dat hij/zij zich bewust is van verschillende capaciteiten en niveau's van cursisten, en van hun verschillende leerstijlen.</i>					A4
De docent laat dit o.a. zien door - zijn/haar taalgebruik aan te passen aan het niveau van de cursisten - te variëren in doel van en ondersteuning bij opdrachten, ten einde met niveauverschillen te kunnen omgaan - verschillende werkvormen te hanteren om met niveauverschillen te kunnen omgaan - verschillende samenwerkingsvormen toe te passen om met niveauverschillen te kunnen omgaan					
5 Sturing <i>De docent hanteert in de les een goede balans tussen sturing en het geven van eigen verantwoordelijkheid aan cursisten.</i>					B1
De docent laat dit o.a. zien door - afwisseling tussen groepswork en individueel leren - werkvormen te gebruiken gericht op het stimuleren van zelfwerkzaamheid - tijd in te ruimen voor het werken met het (taal)portfolio					
6 Feedback <i>De docent geeft de cursisten adequate feedback.</i>					A2 A4
De docent laat dit o.a. zien door - cursisten inzicht te geven in wat goed ging en waarom - cursisten inzicht te geven in zaken waaraan nog gewerkt moet worden - cursisten stap voor stap te leiden naar antwoorden op vragen, naar oplossingen voor opdrachten, etc. - verschillende feedback technieken te hanteren: correcte herhaling, modelling, expansie, parafrase, contextuele inbedding, etc. - alleen fouten te corrigeren die betrekking hebben op de lesstof die aan de orde is - vooral betekenisfouten te corrigeren					
Time management					
1 Tempo <i>De docent hanteert een optimaal tempo in de les.</i>					B2
De docent laat dit o.a. zien - door de les op tijd te beginnen en af te sluiten - door grotendeels de bij cursisten bekende lesplanning te volgen - door niet eindeloos te blijven 'hangen' bij een bepaald onderdeel of een vraag van een cursist - door in het algemeen niet al te veel af te wijken van de tijdsindicaties uit de gebruikte leergang					
2 Intensiteit <i>De docent hanteert in het algemeen een tempo dat goed aansluit bij de spanningsboog van cursisten.</i>					B2
De docent laat dit o.a. zien door - regelmatig bij cursisten te checken of hij/zij te snel of te langzaam gaat - niet teveel lesstof ineens aan te bieden					

Pedagogische competentie	++	+	±	-	comp. profiel
1 Activering cursisten <i>De docent weet de cursisten goed te stimuleren en te motiveren</i>					B1
De docent laat dit o.a. zien door - cursisten te prijzen en aan te moedigen - in te gaan op vragen van de cursisten, vooral als ze betrekking hebben op de lesstof die aan de orde is - een bewuste poging te doen om alle cursisten bij de les te betrekken - goed contact te onderhouden met de cursisten - het taalgebruik van cursisten te corrigeren op een positieve manier - vragen, opdrachten en lesmaterialen zoveel mogelijk te betrekken op de leefwereld en interessesfeer van de cursisten					
2 Werkklimaat <i>De docent zorgt voor een veilig klimaat in de les</i>					B1 B2
De docent laat dit o.a. zien door - respect te tonen voor de cursisten - doordat cursisten respect tonen voor elkaar - cursisten regelmatig op hun gemak te stellen - het gebruik van de nodige humor - handhaving van bij allen bekende gedragsregels (bv ten aanzien van op tijd komen, afwezigheid, huiswerk maken, enzovoort) - rekening te houden met de culturele achtergrond van cursisten - rekening te houden met individuele belemmeringen van cursisten (in sociaal, juridisch psychologisch opzicht)					
Materiaalgebruik					
<i>De docent maakt effectief gebruik van de hem/haar ter beschikking staande hulpmiddelen en materialen.</i>					A4
De docent laat die o.a. zien door - effectief gebruik van het bord; informatie daarop wordt overzichtelijk, helder en duidelijk gepresenteerd - effectief en correct gebruik van de leergang - eventueel extra ontworpen les- en oefenmateriaal goed te integreren in de les - vakkundig gebruik te maken van elektronische hulpmiddelen als computer, video, talenpracticum, etc.					

OBSERVATIE VAN EEN LES AAN EEN INDIVIDUELE CURSIST

Naam geobserveerde docent: _____

Datum geobserveerde les: _____

Duur van de geobserveerde les: _____

Gegevens cursist

	opleiding			
NT2 niveau	analfabeet	laagopgeleid	middenopgeleid	hoogopgeleid
0-niveau				
NT2 niveau 1				
NT2 niveau 2				
NT2 niveau 3				
NT2 niveau 4				
NT2 niveau 5				

Leertraject (bv inburgering, duaal traject gericht op werk, opleiding, opvoedingsondersteuning, maatschappelijk functioneren, etc.)

In welke fase van het leertraject bevindt de cursist zich? _____

Hoelang heeft de cursist les gehad? _____

Sinds wanneer geeft de docent les aan deze cursist? _____

Hoe intensief zijn de lessen van deze cursist? _____ uur per week

Gebruikt lesmateriaal (leergang, eigen materiaal, etc.)

Naam observant: _____

Functie observant:

leidinggevende

collega docent

Ervaring met NT2-onderwijs _____ jaar

In bezit van het certificaat 'Competent NT2-docent'
van de beroepsvereniging?

ja

nee

FORMULIER B: CATEGORISERING VAN EEN LES AAN EEN INDIVIDUELE CURSIST

Doelgerichtheid - lesdoel in relatie tot leertraject - taalstimulering	
Begeleiding leerproces - structuur - instructie - werkvormen - differentiatie - sturing - feedback	
Time management - tempo - intensiteit	
Pedagogische competentie - activering cursisten - werkklimaat	
Materiaalgebruik - bord - lesmaterialen - elektronische hulpmiddelen	

FORMULIER C: WAARDERING VAN EEN LES AAN EEN INDIVIDUELE CURSIST

U kunt een waardering geven voor het lesgeven van de docent met behulp van de volgende vier symbolen:

- ++ = laat genoemd gedrag goed zien
- + = laat genoemd gedrag in voldoende mate zien
- ± = laat genoemd gedrag weinig zien
- = laat genoemd gedrag niet of nauwelijks zien

De cursiveringen bevatten statements met betrekking tot het te waarderen gedrag van de docent, de toelichting eronder bevat voorbeelden waaraan het betreffende gedrag is af te lezen.

Doelgerichtheid	++	+	±	-	comp. profiel
1 Lesdoel in relatie tot leertraject <i>De docent zorgt ervoor dat doel en inhoud van de les zoveel mogelijk gericht zijn op het leerdoel van de cursisten.</i>					A2 A4
De docent laat dit o.a. zien door					
<ul style="list-style-type: none"> - doel en inhoud van de les en van de opdrachten kenbaar te maken - aan te geven wat de relatie is tot het totale programma - een koppeling te maken tussen de lesstof en de taalomgeving van de cursist - zoveel mogelijk gebruik te maken van authentieke lesmaterialen, aansluitend bij de leefwereld en interesses van de cursist - te laten zien dat hij/zij zich bewust is van de leerbehoeften van de cursist - aandacht te besteden aan de voor cursist relevante taalvaardigheden - gebruik te maken van buitenschoolse opdrachten 					
2 Taalstimulering <i>De docent creëert ruimschoots mogelijkheden voor taalgebruik door de cursist.</i>					A4
De docent laat dit o.a. zien					
<ul style="list-style-type: none"> - door oefenvormen te (laten) gebruiken die echte communicatie teweeg brengen - door cursist regelmatig te vragen naar persoonlijke ervaringen en opvattingen - doordat de cursist vaker aan het woord is dan de docent 					
Begeleiding leerproces					
1 Structuur <i>De docent werkt vanuit een duidelijke structuur in de les.</i>					B2
De docent laat dit o.a. zien					
<ul style="list-style-type: none"> - doordat hij de les goed heeft voorbereid - doordat hij werkt volgens een duidelijk plan; dat plan is bekend bij de cursist - door verband aan te geven tussen wat behandeld is en de huidige taken - door een duidelijke afbakening te maken tussen verschillende lesonderdelen - door te werken vanuit het vut-model 					

	++	+	±	-	comp. profiel
2 Instructie <i>De docent geeft duidelijke uitleg en instructie.</i>					A4 B2
De docent laat dit o.a. zien - door de lesstof op meerdere manieren uit te leggen, en daarbij verschillende concrete voorbeelden te geven - door uitleg te geven aan de hand van zinvolle contexten - door gebruik te maken van visualia, 'props', schema's en grafieken om betekenissen uit te leggen - door altijd te controleren of uitleg en instructie goed begrepen zijn					
3 Variatie <i>De docent toont dat hij/zij zich bewust is van het niveau van de cursist en van zijn/haar leerstijl.</i>					A4
De docent laat dit o.a. zien - door zijn/haar taalgebruik aan te passen aan het taalniveau van de cursist - door gevarieerde, afwisselende werk- en oefenvormen te gebruiken					
4 Sturing <i>De docent hanteert in de les een goede balans tussen sturing en het geven van eigen verantwoordelijkheid aan de cursist.</i>					B1
De docent laat dit o.a. zien - door werkvormen te gebruiken gericht op het stimuleren van zelfwerkzaamheid - door tijd in te ruimen voor het werken met het (taal)portfolio					
5 Feedback <i>De docent geeft de cursist adequate feedback.</i>					A2 A4
De docent laat dit o.a. zien - door de cursist inzicht te geven in wat goed ging en waarom - door de cursist inzicht te geven in zaken waaraan nog gewerkt moet worden - door de cursist stap voor stap te leiden naar antwoorden op vragen, naar oplossingen voor opdrachten, etc. - door verschillende feedback technieken te hanteren: correcte herhaling, modelling, expansie, parafrase, contextuele inbedding, etc. - door alleen fouten te corrigeren die betrekking hebben op de lesstof die aan de orde is - door vooral betekenisfouten te corrigeren					
Time management					
1 Tempo <i>De docent hanteert een optimaal tempo in de les.</i>					B2
De docent laat dit o.a. zien - door de les op tijd te beginnen en af te sluiten - door grotendeels de bij de cursist bekende lesplanning te volgen - door niet eindeloos te blijven 'hangen' bij een bepaald lesonderdeel of een vraag van de cursist					
2 Intensiteit <i>De docent hanteert in het algemeen een tempo dat goed aansluit bij de spanningsboog van de cursist.</i>					B2
De docent laat dit o.a. zien - door regelmatig te checken of hij/zij te snel of te langzaam gaat - door niet teveel lesstof ineens aan te bieden					

Pedagogische competentie	++	+	±	-	comp. profiel
1 Activering cursist <i>De docent weet de cursist goed te stimuleren en te motiveren</i>					B1
De docent laat dit o.a. zien <ul style="list-style-type: none"> - door de cursist te prijzen en aan te moedigen - door in te gaan op vragen van de cursist, vooral als ze betrekking hebben op de lesstof die aan de orde is - door goed contact te onderhouden met de cursist - door het taalgebruik van de cursist te corrigeren op een positieve manier - door vragen, opdrachten en lesmaterialen zoveel mogelijk te betrekken op de leefwereld en interessesfeer van de cursist 					
2 Werkklimaat <i>De docent zorgt voor een veilig klimaat in de les</i>					B1 B2
De docent laat dit o.a. zien <ul style="list-style-type: none"> - door respect te tonen voor de cursist - door de cursist regelmatig op zijn/haar gemak te stellen - door het gebruik van de nodige humor - door handhaving van bij de cursist bekende gedragsregels (bv ten aanzien van op tijd komen, afwezigheid, huiswerk maken, enzovoort) - door rekening te houden met de culturele achtergrond van de cursist - door rekening te houden met individuele belemmeringen (in sociaal, juridisch psychologisch opzicht) 					
Materiaalgebruik					
<i>De docent maakt effectief gebruik van de hem/haar ter beschikking staande hulpmiddelen en materialen.</i>					A4
De docent laat die o.a. zien <ul style="list-style-type: none"> - door effectief gebruik van het bord; informatie daarop wordt overzichtelijk, helder en duidelijk gepresenteerd - door effectief en correct gebruik van de lesmaterialen - door eventueel extra ontworpen les- en oefenmateriaal goed te integreren - door vakkundig gebruik te maken van elektronische hulpmiddelen als computer, video, talen practicum, etc. 					

BIJLAGE 2

360 GRADEN FEEDBACK

1. Naam van de docent die feedback vraagt: _____

2. Lessituatie

- voornamelijk groepslessen
- voornamelijk individuele lessen

3. Naam feedbackgever:

4. Functie feedbackgever:

- leidinggevende
- collega docent
- collega 'zelfstandig werkend NT2-docent'

5. Ervaring met NT2-onderwijs _____ jaar

6. In bezit van het certificaat 'Competent NT2-docent'
van de beroepsvereniging?

- ja
- nee

FEEDBACKFORMULIER VOOR LEIDINGGEVENDE EN COLLEGA'S

In welke mate zijn onderstaande uitspraken van toepassing op de docent die feedback vraagt?

Geef uw oordeel dmv een getal tussen 1 en 4:

1 = **nee**, de uitspraak is helemaal niet van toepassing

4 = **ja**, de uitspraak is helemaal van toepassing

2 en 3 zijn tussenwaarden.

Voor de persoon die feedback vraagt, is het nuttig te weten waarop u uw oordeel baseert.

U kunt de onderbouwing van uw oordeel kort omschrijven in de kolom 'Verantwoording'.

	uitspraak	1	2	3	4	verantwoording	(comp profiel)
1	Houdt rekening met de capaciteiten van individuen door op adequate wijze gebruik te maken van differentiatie-technieken en/of passende werkvormen te selecteren en toe te passen.						A4
2	Kan op basis van de leerdoelen van een groep of van individuen geschikt lesmateriaal selecteren.						A4
3	Kan, wanneer er met een leergang gewerkt wordt, indien noodzakelijk bij de leergang aanvullend materiaal selecteren op basis van de gekozen leerdoelen en dat materiaal overzichtelijk ordenen.						A4
4	Kan gebruik maken van ICT (apparatuur en programma's) ter ondersteuning van het leerproces.						A4
5	Kan gebruik maken van ICT om informatie en aanvullende materialen voor de NT2-lessen te vinden.						A4
6	Is in staat om een krachtige leeromgeving voor cursisten tot stand te brengen.						A4
7	Weet bij het lesgeven een goed evenwicht te vinden tussen sturing en het geven van eigen verantwoordelijkheid aan cursisten.						B1
8	Slaagt erin een veilig klimaat in de les te creëren						B1
9	Reageert adequaat op probleemsituaties die zich in lesgroepen of met individuele cursisten voordoen.						B1
10	Voldoet aan de afgesproken procedures voor kwaliteitszorg.						B2
11	Leverd een constructieve bijdrage aan de verschillende vormen van samenwerking binnen de school/met collega-lesgevers.						B3
12	Stelt zich op de hoogte van vernieuwingen in het NT2-onderwijs.						B4

13	Werkt planmatig aan de ontwikkeling van de eigen professionele bekwaamheid.						B4
14	Reflecteert op het eigen functioneren door regelmatig feedback te vragen aan cursisten en collega's.						B4
15	Onderhoudt op een efficiënte en effectieve manier contacten met mensen en organisaties buiten de school.						B5
16	Is in staat om te werken in verschillende trajecten met cursisten van verschillende opleidingsniveaus.						C

Tips bij de uitwerking van de uitsprakenlijst voor de leidinggevende, de collega's en uzelf

Stel per onderdeel van het competentieprofiel een score vast met behulp van onderstaand schema:

Competent als begeleider van het leerproces (A4)

Uitspraak	Oordeel leidinggevende	Oordeel collega 1	Oordeel collega 2	Oordeel collega 3	Oordeel collega 4
1					
2					
3					
4					
5					
6					
totaal					
delen door 6					

Pedagogisch competent (B1)

Uitspraak	Oordeel leidinggevende	Oordeel collega 1	Oordeel collega 2	Oordeel collega 3	Oordeel collega 4
7					
8					
9					
totaal					
delen door 3					

Organisatorisch competent (B2)

Uitspraak	Oordeel leidinggevende	Oordeel collega 1	Oordeel collega 2	Oordeel collega 3	Oordeel collega 4
10					
totaal					
delen door 1					

Competent in het samenwerken met collega's (B3)

Uitspraak	Oordeel leidinggevende	Oordeel collega 1	Oordeel collega 2	Oordeel collega 3	Oordeel collega 4
11					
totaal					
delen door 1					

Competent in reflectie en ontwikkeling (B4)

Uitspraak	Oordeel leidinggevende	Oordeel collega 1	Oordeel collega 2	Oordeel collega 3	Oordeel collega 4
12					
13					
14					
totaal					
delen door 3					

Competent in het samenwerken met de omgeving (B5)

Uitspraak	Oordeel leidinggevende	Oordeel collega 1	Oordeel collega 2	Oordeel collega 3	Oordeel collega 4
15					
totaal					
delen door 1					

Breed inzetbaar (C)

Uitspraak	Oordeel leidinggevende	Oordeel collega 1	Oordeel collega 2	Oordeel collega 3	Oordeel collega 4
16					
totaal					
delen door 1					

De docent die feedback vraagt, beoordeelt zichzelf met behulp van de uitsprakenlijst.

De docent reflecteert vervolgens op verschillen en overeenkomsten in het eigen oordeel en de oordelen van leidinggevende en collega's.

Sla de ingevulde scorelijst en de reflectie op als bewijsstuk in het dossiergedeelte van het portfolio.

Waardering van de scores:

- minder dan 2: onvoldoende
- 2 - 2.5: matig
- 2.5 - 3.5: goed
- boven 3.5: uitstekend.

FEEDBACKFORMULIER VOOR CURSISTEN IN EEN GROEPSLES

Voor de cursist:

Ook een docent moet leren!

Help uw docent en zeg wat u vindt van de lessen.

Hoe doet u dat?

U leest eerst wat er in het hokje staat.

Dan denkt u of dat gebeurt in de les bij uw docent.

Dan zet u een kruisje in het goede hokje.

Een kruisje in hokje 1 is: **nee**, dat is niet zo.

Een kruisje in hokje 2 is: dat is een beetje zo.

Een kruisje in hokje 3 is: dat is bijna helemaal zo.

Een kruisje in hokje 4 is: **ja**, dat is zeker zo.

Dan ziet u een leeg hokje waar 'Opmerking' boven staat. U kunt daar opschrijven waarom u dat vindt.

Maar u hoeft niets op te schrijven.

	Uitspraak	1 (nee)	2 (is een beetje zo)	3 (is bijna helemaal zo)	4 (ja)	opmerking	(comp profiel)
1	Mijn docent laat ons veel Nederlands praten in de les.						A4
2	Ik moet vaak met Nederlanders praten buiten de school. Dat is huiswerk.						A4
3	Mijn docent laat mij zelf mijn fouten vinden en verbeteren.						A4
4	Wij werken vaak in kleine groepjes in de les.						A4
5	Ik leer in de les dingen die ik echt nodig heb.						A4
6	Als ik iets niet begrijp, vertelt mijn docent het op een andere manier, en dan begrijp ik het wel.						A4
7	Mijn docent heeft respect voor andere culturen.						B1
8	De lessen zijn leuk en we hebben een fijne groep.						B1
9	Ik kan altijd met mijn docent praten, als ik een probleem heb.						B1
10	We hebben afgesproken dat we altijd naar de les komen. Als ik niet kan komen, weet ik wat ik moet doen.						B2

FEEDBACKFORMULIER VOOR CURSISTEN VAN EEN INDIVIDUELE LES

Voor de cursist:

Ook een docent moet leren!

Help uw docent en zeg wat u vindt van de lessen.

Hoe doet u dat?

U leest eerst wat er in het hokje staat.

Dan denkt u of dat gebeurt in de les bij uw docent.

Dan zet u een kruisje in het goede hokje.

Een kruisje in hokje 1 is: **nee**, dat is niet zo.

Een kruisje in hokje 2 is: dat is een beetje zo.

Een kruisje in hokje 3 is: dat is bijna helemaal zo.

Een kruisje in hokje 4 is: **ja**, dat is zeker zo.

Dan ziet u een leeg hokje waar 'Opmerking' boven staat. U kunt daar opschrijven waarom u dat vindt.

Maar u hoeft niets op te schrijven.

	Uitspraak	1 (nee)	2 (is een beetje zo)	3 (is bijna helemaal zo)	4 (ja)	opmerking	(comp profiel)
1	Mijn docent laat mij veel Nederlands praten in de les.						A4
2	Ik moet vaak met Nederlanders praten buiten de school. Dat is huiswerk.						A4
3	Mijn docent laat mij zelf mijn fouten vinden en verbeteren.						A4
4	Ik moet vaak zelfstandig werken.						A4
5	Ik leer dingen die ik echt nodig heb.						A4
6	Als ik iets niet begrijp, vertelt mijn docent het op een andere manier, en dan begrijp ik het wel.						A4
7	Mijn docent heeft respect voor andere culturen.						B1
8	De lessen zijn leuk en ik heb een goed contact met mijn docent.						B1
9	Ik kan altijd met mijn docent praten, als ik een probleem heb.						B1
10	Ik heb afgesproken dat ik altijd naar de les kom. Als ik niet kan komen, weet ik wat ik moet doen.						B2

